

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-haasbos petit sor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Csütörtök, január 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az osztrák rabiga.
- A közigazgatási-bizottság ülése.
- Sándor király válik.
- A színház és ötven városatya.
- A szász trónörökösé panasz.
- A Kölesy-Egyesület és az országos Irodalmi szövetség.
- Az iskolaszék válsága a közigazgatási-bizottság előtt.
- Boszniában csábított aradi munkások.
- A leánygimnázium költözik.
- A kereskedők köre irodalmi pályázata.
- Megmérgezett házaspár.
- Székhámos gabona-ügyök.
- Zichy Géza gróf, a poéta.
- Tizenöt lopás.
- Leleplezett pénzhamisító-banda.
- A vádlottak padjától az oltárig.
- Tárca: Kulcsok. Irta: Csiky Sándorné.

Az osztrák rabiga.

Arad január 7.

Miként az új évvel beállott melegebb időjárás hatása alatt elmúlt a mezők hótakarója, úgy olvad el lassankint a titokzatosság sűrű leple, mely a Szilveszter éjjelén elföldelt magyar érdekek temetőjére borul, s mely alól naponként élesebben domborodik ki egy-egy elhantolt magyar életkérdés — sírhalma. A bécsi lapok fecsegései most már végképp elárulják azt, a mit alig mertünk hinni, hogy a kiegyezés a két miniszter között hirtelenében csak úgy jöhetett létre, hogy az összes kérdésekben, a melyek a megegyezést

függőben tartották, a magyar miniszter engedett. Szívesen hitelnők el magunkkal ennek az ellenkezőjét, de a tények előtt csak a szándékos ámitás hunyhat szemet.

Nem hibázhatjuk a balsiker miatt Szell Kálmánt; tudjuk, hogy ő a legjobbat akarta és ismerjük a nehézségeket, a melyeken a jóakarata megtört, de hibáztatjuk és sajnáljuk, hogy a dolgok olyatén kialakulásáért, melyeket meg nem változtathatott, felelősséget vállalt, és e közgazdasági feyverletételhez, mint annak vezére, a szabadelvű-párt nevét kötötte.

A magyarok ügye azonban még nincs teljesen elveszve. Nagyon valószínű, hogy az osztrákok nem fogják kihasználni győzelmüket; a közöttük dúló belviszály és gyűlölködés lehetlenné teszi a megállapított kiegyezés tételeit törvénybe iktatniok és ekkor — ha felocsudik időközben asőtétben tapogatózó magyar közvélemény és világossá lesznek előtte az osztrák árnyútjai, akkor talán fölveszi inkább a kétes kimeneteli harcot, semmint hogy belenyugszik a szégyenletes meghódolásba.

A magyarság ellen szöött fondorlatok egyik legsötétebb utvesztőjének akarunk egy kissé oda világítani, midőn ez alkalommal a kiegyezés azon pontjához fogunk pár észrevételt csatolni, melyben a magyar miniszter lemondott a kész fizetések fölvetelésének sürgetéséről, t. i. a Magyarország részéről föntartott ama követeléséről, hogy a kiegyezéssel egyidejűleg az arannyal való készfizetés fölvetessék,

vagyis az aranyvaluta is végleg megvalósíttassék.

Nyilvánvaló, hogy az aranyvaluta a magyar külkereskedelem és államhitel létkérdése; a mig ez nem lesz megvalósítva, addig amazok teljes kialakulása lehetetlen. Az is bizonyos, hogy a készfizetés a monarchia mindkét állama részéről nagy áldozatok árán teljesen elő van készítve; és hogy mind e mellett a dolog végleges rendezése egyik évről a másikra késelt, és épen az osztrákok ellenzése miatt, annak lassankint azt a hihetetlen magyarázatot adták, hogy az osztrákok nem akarják a magyar hitelt és kereskedelmet az osztrák függőség alól kibocsájtani.

Eddig valósággal nem is mertük elhinni, hogy azon kötelekek között, melyekkel Ausztria a négyszáz éves hódoltság alatt magához fűzött, ilyen bilincsek is legyenek és hogy fennálljanak azok a 67 kiegyezésen kötött paritás dacára is, de most, hogy nyilvánossá lett, miszerint Ausztria megtagadta a készfizetéseknek a kiegyezéssel együttes fölvetését, most már e föltevés ez által is nyer valószínűségében. De, hogy semmi kétségünk ne férjen hozzá, hát hallgassuk meg, mily undorító cinizmussal csörgeti épen az osztrák sajtó ama bilincseket a saját orrunk előtt.

A bécsi „Zeit“ nevezetű első rangú újság a pénteki számában erről a dologról a következőket írja:

„Ha Magyarország a külföldön pénzt kap, az csak osztrák közvetítés által tör-

TÁRCA

Kulcsok.

Irta: Csiky Sándorné.

Elfogultság nélkül merem állítani, hogy jó asszony vagyok. Szeretem az uramat, imádom a gyerekeimet, szívesen ülök itthon, nem kívánom a telet délen, a nyarat északon tölteni, nem vágyódom Wort-toalettek után, beérem avval a kevéssel, amit szerény körülményeink nyújtanak, és a jó Istent sem terhelem soha más kéréssel, mint hogy egészséget adjon mindnyájunknak és annyi módot, hogy a gyerekeket tisztességesen nevelhessük fel.

Hát ugy-e kérem ez nagyon szépen, majdnem dicsekvésképen hangzik, de mindjárt jön az érem másik fele, melyből kiviláglik, hogy én nem dicsekedek, hanem inkább panaszkodni akarok egy nagy hibám miatt, melyet nem tudom szórakozottságnak, feledékenységnak vagy rendtelenségnek kvalifikálja-e. Ez pedig, hogy a kulcsaimmal örökké hadi lábon állok, a menyiben egy elrakom őket néha, hogy később csak hosszas keresés után vagy épen nem találom meg őket.

Ez bármely csekélységnek lássék is, roppant kellemetlen, s nem egyszer, a felsorolt jó tulajdonságok dacára is, sőtét felhők tornyosulnak barátságunk egén, mert noha az uram na-

gyon jó ember, az örökös kulcskeresés őt is idegessé teszi. Ezt nem is vehetem tőle rossz néven, hisz magam is roppant dühbe tudok gurulni, mikor pl. át akarnék gyorsan öltözni, vagy főzés közben valamit ki kéne még adni a kamrából, vagy vendég van, s valamivel meg akarnám kínálni; igen, de a kulcsok nincsenek sehol s ha tűvé teszünk is mindent esetleg csak akkor kerülnek elő, mikor a látogatásra már késő, az ételt már be kell tálalni, a vendég pedig már elment özsonna vagy szivar nélkül.

Hát ez bizony ugyan restelni való dolog egy háziasszonyra nézve, s én is restelem, mód nélkül restelem a dolgot, de bármint igyekszem is, nem tudok segíteni a bajon.

Egyszer már úgy véltük, hogy az uram kitalálta az orvosságát, azonban — de hadd meséljem el miként is történt.

Tavaly, kukoricatörés után hirtelen beállt a hideg s az uramnak nagyon elnyűtt lévén a bekecse, bement Aradra, újat venni. Késő este volt már, mikor onnan megérkezett, de én azért még fönn voltam, vártam meleg teával, mert tudom, hogy azt ilyenkor nagyon szereti, no meg látni is akartam az új vételt s hallani valamit Aradról. Mert nagy dolog ám az, ha a pusztai ember városba indul, sokat tud mesélni. Volt még valami, amiébre tartott, s ezt kellett volna tán elsőnek megemlítenem; az uram ugyanis ha a városból jó, mindég szokott

valami csekélységet számomra hozni. Hát már igen kíváncsi voltam hogy ez alkalommal mit hozott? Ez ugyan kissé gyerekesen hangzik, de hát hiába, vannak dolgok amikből az ember, de különösen az asszony soha sem vénül ki. Egy darabig csak hallgattam, somogyi közmondás szerint, mint a süket malac a kukoricában, de mikor aztán már az új bekecsét eléggé megforgattuk kívül-belül megnézegettük s mind a ketten örvendeztünk az új beszerzésnek, elérkezettnek véltem az időt megkérdezni:

— Hát nekem, hozott-e valamit?

— Hoztam bizony szól az uram kissé zavarban.

— Nos hát hol van, hadd csomagolom ki rögtön, szólok türelmetlenkedve.

Az uram elővett a táskából egy fehér dobozt de azt nem adta át azonnal, mint azt más-kor tenni szokta, hanem jónak látta előbb egy kis előjáró beszédet intézni hozzám.

— Reményilem nem veszi rossz néven, de a dolog olyan csinos, nagyon megtetszett, mikor a kirakatban megpillantottam, s így véltem, hogy ez egyuttal cél-szerű is lesz magának, illetve nekünk.

El nem tudtam gondolni, mi lehet a titkos „hozomány“ aminek oly nagy feneket kerít az uram. Mohón kapok hát a doboz után, felemelem fedelét, s — egy gyönyörű kis kulcstartót pillantok meg — tölgyfeszekrényke sárga réz-

ténhetik, mert a magyar államhitelet osztrák lobogó alatt vitorlázik. Az aranyvaluta mellett azonban Magyarországnak kilátása lehet Ausztriától való függőségét lerázni és képes lesz pénzügyi szükségletét a külföldről önállóan fedezni. Ezért sürgette Magyarország a készletek fölvételét és éppen ezért volt Ausztriának érdekében a magyarok részére az ő államhitelek megszüntetését csak akkor engedélyezni, ha már nem használhatták fel azt többé fegyverül az Ausztria ellen vívott közgazdasági harcban, ha már az összes függőben levő kérdések Ausztria és Magyarország között kiegyenlítést nyertek. Ausztria már annyi mindent átengedett Magyarországnak, hogy alig maradt fenn valami, a mi fölött a kárpótlás céljából tárgyalni lehetne.

Ime odajutottunk, hogy az osztrák még az álarcot sem látja többé szükségesnek fontartani. Annyira senkik és semmik vagyunk, hogy nincs oka többé előttünk szégyenkeznie.

A kiegyezés szövegezése. Bécsből táviratozák a „Bud. Tud.”-nak: Körber dr. osztrák miniszterelnök és Böhm-Bawerk lovag osztrák pénzügyminiszter ma délelőtt fél 10 órakor a bank-gassei magyar minisztériumban Széll Kálmán miniszterelnökkel tanácskozással ültek össze, a melyben a két parlament elé terjesztendő kiegyezési javaslatok szövegét elkészítették. E konferencián valószínűleg aláírják a két kormány között a kiegyezésre vonatkozólag létrejött megállapodásokról és megegyezésekről szóló jegyzőkönyvet. Egyidejűleg a szakelőadók is tanácskoztak; az osztrák belügyminisztérium részéről Auersperg Lipót gróf osztályfőnök egyezkedett Lestyánszky Sándor földművelésügyi miniszteri tanácsossal az állatforgalomra vonatkozó határozatok tárgyában. Ugy Széll Kálmán miniszterelnök, mint a szakelőadók délután visszatértek Budapestre.

Egy újabb félhivatalos távirat jelenti: A kiegyezési jegyzőkönyvek és törvényjavaslatok szövegezési munkáját déli 12 órakor félbeszakították, miután Széll Kálmán miniszterelnököt déli 1 órakor a király magánkhalgatáson fogadta. A tanácskozással délután 3 órakor ismét felvették, amely célból Körber osztrák miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter ismét megjelentek a magyar minisztérium-

ban. Magyar részről a tanácskozásban Szécheányi Gyula gróf ő felsége személye körül miniszter is résztvett.

Az esti órákban jelenti egy távirat: Széll Kálmán, Körber és Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter, továbbá a szakelőadók ma egész nap folytatták a kiegyezési megállapodások megszövegezését; minthogy a délután során nem készültek el vele, Széll Kálmán a délutánra tervezett visszautazását elhalasztotta és valószínűleg éjjel jön haza. A miniszterelnök este részt vett az udvari bálon. Ha a megszövegezés aláírására ma nem kerülne sor, akkor Körber szombaton vagy vasárnap az osztrák pénzügyminiszterrel Budapestre érkezik, hogy a megszövegezést befejezzék.

A közigazgatási-bizottság ülése.

(Az új pénzügyigazgató bemutatkozása. — A megegyezésre szövegű közigazgatás. — Albizottságok választása. — Arad egészsége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Aradváros közigazgatási-bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen résztvett az aradi új pénzügyigazgató: Farkas Győző is. Az ülés megnyitása után Urbán Iván főispán, a bizottság elnöke üdvözölte az új pénzügyigazgatót s kérte a bizottság tagjait is, hogy támogassák őt működésében.

Farkas Győző megköszönve a főispán üdvözlő szavait, röviden kifejezést adott azoknak az iránypontoknak, amelyeket mint a pénzügyigazgatóság vezetője érvényre juttatni akar. Gondoskodni fog arról, — mondta — hogy a község részéről eléje érkező kérések és panaszok, amennyiben ezek jogosultak, a legrövidebb idő alatt és a legalaposabban elintéztessenek; olyan esetekben, mikor a kérelem nem teljesíthető, gondoskodni fog arról, hogy a felek megnyugtattassanak s felvilágosítást nyerjenek arról, hogy kérélmök miért nem volt teljesíthető. Az adóztatás tekintetében ígéri, hogy a közgazdasági viszonyok teljes figyelembe vételével a méltányosság fogja eljárásban vezetni. Végrehajtásokat csak végső szükség esetén fog megtartani s akkor is csak olyan módon, hogy azok a zaklatás jellegét magukra

ne öltsek. (Helyeslés). Ez a város, melynek bölcs kormányzata az országban első helyen áll, a közügyek iránti kötelezettségének eddig is a legnagyobb készséggel felelt meg, ennek kormányzata tehát már eleve biztosítékot nyújt arra, hogy az ő irányelvei kivihetők legyenek. A bizottság támogatását ismét kéri kitűzött céljai eléréséhez.

A pénzügyigazgató programbeszédét tetszéssel fogadták a bizottság tagjai. Napirend előtt a közigazgatás egyszerűsítésével is volt dolguk, amennyiben az új rend szerint a bizottsági ülések napját a mai ülésen az év minden hónapjára meg kellett állapítani, hogy a meghívók küldésével járó munka megtakarítható legyen. Kimondta a bizottság, hogy üléseit minden hónap 7-én tartja, a június hónap kivételével, amikor 7-e ünnepnapra esvén, a következő napon fogják az ülést megtartani.

Az egyszerűsítési rendeletet külön felszólalásban is szóba hozta Mülek Lajos dr., aki azt indítványozta, hogy a rendeletből kitűnő ellentmondások elsimítása érdekében albizottságot küldjön ki az ülés.

Urbán Iván főispán azt hiszi, hogy ez a rendelet a közigazgatásnak inkább egyöntetűségére, mint egyszerűsítésére igyekszik, az egyszerűsítés szót tehát nem helyes a maga ridegességében alkalmazni. Ha a rendelet komplikációkat fog szülni, ezt csak a gyakorlatból lehet majd megítélni, addig tehát feleslegesnek tartja a bizottság kiküldését.

Végül azt határozta el a bizottság, hogy az albizottságot Institoris Kálmán polgármester elnöklése alatt Kádas Kálmán, Farkas Győző, Mülek Lajos dr. és Steinhardt Mór dr. tagokból már most megalakítja, ez azonban működését csak a gyakorlati tapasztalatok megismerése után fogja megkezdeni.

A közigazgatási-bizottság albizottságait alakították meg ezután a következőképen:

Fegyelmi választmány: rendes tagok: Farkas Győző, Varjassy Árpád, Péterffy Antal, Steinhardt Mór dr., póttagok: Robitsek Agoston, Keller Izsó.

Arvaszéki küldöttség: Müller Károly, Péterffy Antal, Robitsek Agost és Steinhardt Mór dr. Póttagok: Mülek Lajos dr. és Szalay Antal.

Erdei kihágások albizottsága: Hegedüs László, Müller Károly, Robitsek Agost, Szalay Antal, póttagok: Barabás Béla dr., Bing Vilmos, Mülek Lajos, Steinhardt Mór.

A tisztviselők szabadságolására javaslatot tevő albizottság: Mülek Lajos, Steinhardt Mór.

veretekkel, nagyon csinos és erős zárral s az ajtaján pedig következő felirattal:

Rend a dolog veleje,
Ide tedd a kulcsot, ne pedig más helyre.

Kissé maliciózus ajándék, gondolom magamban, s kezdtem megérteni az uram iménti zavarát, de a tárgy maga tényleg csinos, s minél tovább nézem, annál jobban tetszik. Azért inkább örvende mint neheztelve kérdelem:

— Hova is akasztjuk ezt édes?

— Keressünk neki helyet, szól az uram derült arccal, s nem telt bele tíz perc sem, már a kis kulcsstartó ott csillogott hálószobánkban az éji szekrény fölött, magába rejtve az egész kulcsállományt.

Mint minden egy darabig, mint a karika-esapás, kész öröm volt a háztartás, a kulcsok használat után rögtön a kis kulcsstartóba kerültek a honnan azután szükség esetén egész élvezettel vettem ismét elő őket, az uram valahányszor arra a csillogó szekrénykére nézett, szinte büszkén sodorintott végig bajuszán, látva, hogy az ő eszméje milyen kitűnőnek bizonyult.

Tudvalevőleg azonban semmi sem tart örökké s bizonyára meg volt írva főnn a csillogókban, hogy a mi örömlöknek is csakhamar végét vessen a sors. Ugyanis pár hét múlva a szomszéd községben bucsu lévén, mi is meg voltunk hívva az ottani plebánushoz ebédre.

Felkészültünk hát, a gyerekeket korábban megebédeltettem, hogy semmi bajok ne legyen, s aztán rendbe téve az egész házat, gondosan elzárva mindent, összegyűjtöttem a kulcsokat s beleakasztottam a kulcsstartóba. Miután azonban a gyermekek miatt a szobákat nyitva kellett hagynom, bezártam a kis kulcsstartót s a kis rézkulcsot elrejtve, megharagtam a cselédeknek, hogy a gyerekekre vigyázzanak s elindultunk.

A bucsun igen jól mulattunk. Férjem véletlenül a vendégek közt két iskolatársát fedezte fel, kik már évek óta laktak közelünkben, anélkül, hogy ők rólunk, vagy mi róluk halottunk volna valamit.

Mindakettő nős volt, s magával hozta az élet párját is. Volt hát ott általános bemutatkozás, öröm, visszaemlékezés a diák csinyekre, nevelés, majd felvertük az egész házat. Mi asszonyok, látva férjeink ily óriási módon nyilvánuló barátkozását, szintén igyekeztünk egymással megismerkedni, a mi, tekintetbe véve, hogy mind a hárman egyszerre beszélünk, elég gyorsan ment.

Eppen a legjobban éreztük magunkat, mikor azt vettük észre, hogy:

„Esteledik, alkonyodik,
A sok vendég takarodik.”

Mert azt már az egész környék tudja, hogy a ház gazda, ki már nagyon öreg, korán sze-

ret lefeküdni és vacsorára nem marasztalt senkit.

Menjünk hát mi is. Igen ám, de a triumvirátus erről semmit sem akar tudni. Még anyni elmondani valója volna, ugysis oly sokáig nélkülöztek egymást, ily fiatalon sohasem kerülnek többé össze, mindezen és számos más körülményt latba vetve, tanácskoztunk sokáig, végre az uram azt parancsolta, hogy, miután mi lakunk innen legközelebb, tehát nálunk folytassuk a bucsut. A férfiak rögtön ráálltak, csak az asszonyok vonakodtak egy kicsit, de mikor azután én is, tudatában annak, hogy két tisztított rucám és egy nyulam van a jégen, rábeszéltem őket, szintén engedtek és csakhamar a három kocsi a mi pusztánk felé poroszkált.

A kocsióban már tüdőn ültem, szerettem volna mielőbb megérkezni, hogy a pecsényeféle a sütőbe kerüljön, s még valami édes tésztát szerezhessenek az asszonyok részére, mert bizony erősen esteledik, az uram pedig nem szereti ha későn tálalunk.

Végre megérkeztünk, betessékeltém őket s miután az asszonyokról lekapkodtam a kabátokat, a mélyen tisztelt vendégkoszorút az uram becses figyelmébe ajánlva, robanok a konyhába.

— Zsuzsi, a husfélét hozza föl gyorsan a jégről. Panni törjön cukrot, Andris meg hozzon gyorsan bort a pincéből.

Börtön-vizsgáló bizottság: Bing Vilmos, Posgay Lajos dr.

Egészségügyi bizottság: Hegedüs László, Probszt Mihály, Rozsnyay Kálmán.

Tanító-választásokhoz *biztosul* kiküldték: Bing Vilmost és Robitsek Agostont.

A *tanítók nyugdíjosultságát* vizsgáló bizottságba: Kádas Kálmán, Péterfy Antal.

Hatósági intézkedést igénylő ügyekben eljáró bizottság: Müller Károly, Mülek Lajos dr., Szalay Antal, Steinhardt Mór dr., póttagok: Barabás Béla, Hegedüs László, Marschall Lajos dr. és Péterfy Antal.

A megválasztott bizottsági tagok letették az esküt s ezután a szakelődök tették meg jelentéseiket. Érdekes ezek között *Posgay* Lajos dr. főorvosé, mely Arad egészségi állapotáról december hónapra vonatkozólag, következőképen számol be: *Kanyaró* 101 eset, vörheny 10, difteritisz 4, bányahimlő 1, trachoma 2 esetben fordult elő. Elhalt 129 egyén: 70 fi, 59 nő. Született 131 egyén, 73 fi, 58 nő, ezek között egy iker-pár. Decemberben 43 házasságot kötöttek Aradon.

Az ülésen *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt jelen voltak: *Institoris* Kálmán, dr. *Barabás* Béla, *Bing* Vilmos, *Hegedüs* László, *Müller* Károly, dr. *Mülek* Lajos, *Péterffy* Antal, *Robitsek* Agost dr., *Steinhardt* Mór dr., *Kádas* Kálmán főjegyző, *Varjassy* Árpád tanfelügyelő, *Reicher* Károly főügyész, dr. *Posgay* Lajos főorvos, *Csiky* Károly árvaszéki ülnök, dr. *Mészényi* Antal kir. ügyész, *Farkas* Győző pénzügyigazgató, *Keller* Izso főmérnök, *Kellner* György állatorvos.

Sándor király válik.

(Válas rendeletre.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, január 7.

Szenzációs hirt juttat köztudomásra a berlini „*Nacional Zeitung*.” *Lamsdorff* gróf orosz külügyminiszter kényszerítette Sándor szerb királyt, hogy váljék *Draga* asszonytól. És a király kinyilatkoztatta, hogy *válni fog*.

Három éve még, hogy hős küzködések árán jutott szíve szerelméhez: *Lunjevica* *Draga* asszonyhoz Sándor szerb király. E nő birhatásáért száműzte tulajdon édes apját, *Milánt*; e nő volt az oka, hogy az apa tetemét még az utolsó útjára se kísérte Sándor a *krusedoli* kriptába. E nő birhatásáért száműzte a kormányt, el-

— Igenis kérem, csak a kálcsokat tessék ideadni.

Hozom rögtön. A folyosón az uram jön elébem:

— *Lelkecském*, a szivarokat szeretném a szekrényből kivenni, ha a kulcsot ide adná.

— *Beviszem rögtön*, csak mulattassa addig a vendégeket, s szaladok a kulcstartóhoz.

Be van zárva. Persze, hisz én zártam be, erről egészen megfeledkeztem, valamint arról is, hogy a kis rézkulcsot elmenetelem előtt hova rejtettem. Magammal nem vittem, azt tudom, mert attól félttem, hogy a zsebkeendővel kiszórom, hanem kerestem neki valami jó helyet, ahol könnyen hozzáférhetek s más egy könnyen rá nem akad. Csakhogy az a baj, hogy most én sem akadok rá, bármint töröm fejemet, bármint bosszankodom, nem jut eszembe, hasztalan keresem magam, a cselédek, a gyerekek, nincs, nincs és nincs.

— Gyorsan a gépészhez, feszítse fel a kis zárat, nincs vesztegetni való időnk. Félőrai kinos várakozás után jelentik, hogy vasárnap lévén, a gépész a faluba ment, hihetőleg valamelyik korcsmába.

— Adják hát *Andris*nak, a mindenesnek, csináljon valamit, hogy a kulcsaimhoz juthassak.

*Andris*nak azonban sem kellő szerszáma, sem ügyessége, sem érzéke a szép iránt nincs — pár perc mulva darabokra zúzva hozta be

csapta a nisi püspököt, felforgatta udvarát, testőrseit elcsapta s a mikor utolsó találkozása volt édes apjával, *Milán* királylyal, a dolgozó szoba íróasztalán elhelyezett arcképet, a *Draga* asszony mását, megragadta Sándor király, csókjaival halmozta el és atyjának tiltakozó szavaira ezt válaszolta:

— *Szeretem, elveszem!*

A berlini ujság tudósítása ez:

Lamsdorff nisi látogatása nemcsak a macedóniai kérdésnek szólt, hanem, a mint Bécsben *Lamsdorff* gróf legközelebbi környezetéből jelentik, még egészen más dologgal is volt kapcsolatban. Már az orosz külügyminiszternek a királyi pár által való első fogadása alkalmával is feltűnt, hogy *Lamsdorff* gróf *nem csókolta kezét a királynénak*.

Lamsdorff gróf a cártól azt a megbízást kapta, hogy Sándor királytól határozott és minden kétséget kizáró fölvilágosítást követeljen a trónörökösödés kérdésében; az orosz miniszter értésére adta a királynak, hogy a cár arra az esetre, ha a király Oroszország erkölcsi támogatását kívánja, az elé az alternatíva elé állítja, hogy a Pétervárt és Bécsben kedves három jelölt valamelyike törvényes örökösödését állapítsa meg, vagy pedig *indítsa meg felesége ellen a válpört*. Ez a három jelölt: *Mirkó* montenegrói herceg, aki nem rég a cár bejegyzésével feleségül vette *Konstantinovic* Helént; a fiatal *Leuchtenberg* herceg, az orosz császári családnak rokona, aki most a pétervári katonai akadémiában tanul és egy *Battenberg* herceg. *Lamsdorff* gróf felszólította Sándor királyt, hogy huszonnégy óra lefolyása alatt adjon neki határozott választ.

Sándor király erre közölte az orosz külügyminiszterrel azt az elhatározását, hogy a *feleségétől el fog válni* és új házasságot fog kötni, a melyre nézve előbb meg fog egyezni a pétervári és a bécsi udvarral. *Draga* királyné méltóságáról és rangjáról való lemondásáért Oroszországtól apanázt fog kapni.

Draga királyné egyetért a király elhatározásával és kijelentette, hogy a válást siettetni akarja és e végből már most tárgyal *Drezdában* egy villa megvétele iránt.

Azonban azt hiszik, hogy a válás nem fog a legközelebbi időben bekövetkezni, mert az orosz miniszter egy évi határidőt szabott a királynak.

a hitvesi gyöngédség e fényes tanujelét, s míg vállán a nagy balta, a mivel nekirontott.

Mikor ezután a szivarokat az ebédlőbe vittem s az urak épen vadászatról beszélgetve, a fegyvertartó előtt állottak s az uram puskáját és vadásztáskáját nézegették, hirtelen, mint a villám cikázott át agyamon, hogy a kis rézkulcsot a vadásztáskába rejtettem. De már késő volt s alig birtam elmorzsolni vendégeim előtt egy könyvet, mely a kis kulcstartó átkos vége fölött, önkénytelenül a szemembe szökött.

Azóta kulcsok dolgában ismét ott vagyok, ahol a mádé izraelita.

A minap egy török zarándok tévedett erre s kért szállást. Tán *Gül* Baba sirjához készült, de az utat alaposan eltévesztette szegény. Miután nagyon fáradt és éhes volt, hát adtam neki, ami éppen volt a háznál, s mivel olyan nagyon jóképű öreg volt s én épen megint a kulcsaimat kerestem, hát elmondtam neki bajomat, nem-e segíthetne rajtam, valami jó tanácscsal.

— *Majd imádkozom*, szólt, hogy *Allah* világosítsa meg a te elmédet.

Allah azonban ügylészik nem vette komolyan az öreg muzulmán imáját, vagy legalább is nem tartotta szerfölött sürgősnek, mert még mindig késik . . .

Antonics külügyminiszter lemondása is összefügg ezzel a dologgal. Jól értesült körök azt állítják, hogy a királyné testvérenek *Lunjevicanak* trónörökösé váló proklamálása már küszöbön volt és hogy csakis Oroszországnak energikus fellépése akadályozta meg kikiáltását.

TÁVIRATOK.

Castro helyzete.

Páris, jan. 7. A *Matin* jelenti Caracából, hogy a felkelők veresége ismét megerősítette *Castro* hatalmát. Nem hiszik, hogy *Fernandes* tábornok igazán azzal a tervvel foglalkozik, hogy összes csapataival együtt meghódoljon. A pénzügyi helyzet most keésbé feszült, mert nagyon jó benyomást tett az, hogy a kiválóbb kereskedők segítséget nyújtottak a venezuelai banknak.

Amnesztia a buroknak.

Pretória, jan. 7. A bur vezérek és más kiváló burgherek, köztük *Botha*, *Delarey*, *Cronje* és *Smuts*, ma *Shalk-Burger* elnöklése alatt gyűlést tartottak, hogy arról tanácskozzanak, milyen feliratot nyújtsanak át *Chamberlain*nek. A feliratban általános amnesztiát akarnak kérni, továbbá engedelmet arra, hogy az összes idegenben lévő burok visszatérhessenek hazájukba.

A színház és ötven városatyá.

(Konferencia a városatyán.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 7.

A színházmentő értekezlet lezajlott minden nagyobb emóció nélkül. Az értekezletre meghívott ötven városi képviselő egy része a nyári színház bérletének elengedése mellett foglalt állást, abból a szempontból indulván ki, hogy a válságba, került magyar színészet fölsegítése még mindig nemzeti és kulturális kérdés Aradon.

Az értekezlet, másik része nem volt hajlandó áldozatot hozni a színészetért, azt hangsúlyozván, hogy éljen meg a színház a maga lábán.

A két csoport közül az utóbbi ragadta meg elsőnek a szót s agresszivitással és bőbeszédűséggel mindvégig ura is maradt az értekezlet hangulatának.

A legkiméletlenebb és egyben a legigaztalanabb kritikát *Edvi-Ilés* László gyakorolta a szintársulat felett. Még azok sem értettek vele egyet, akik különben az ő álláspontján voltak, mikor a színház bérösszegének elengedése ellen tiltakozott. A méltatlan vádak egész halmozát emelte a szintársulat ellenében, amely társulatot s annak igazgatóját lehet ugyan azzal vádolni, hogy a pénzügyi egyensúlyt megtalálni nem tudja, de igaztalan támadásokat intéz ellene az, aki párhuzamot vonván a *Leszkay-féle* és a jelenlegi társulat között, az utóbit mögéje helyezi amannak.

Az értekezlet hangulatát nem tudták ezek után a színigazgató javára billenteni sem *Avarffy* Ferenc, sem *Simay* István, akik a bér-elengedés mellett emeltek szót.

Egyszóval a színházmentő konferencia nem hozta meg a kívánt eredményt. A színészet ügye szempontjából őszintén sajnáljuk ezt, még pedig annál is inkább, mert előrelátta mindenki, hogy az ujmódi „bizalmas értekezlet” agyon fogja ütni az ügyet. A város képviselőtestületének száznegyven tagja van. Ebből ötvennek a véleményére kíváncsi volt a főispán, kilencvenet ellenben mellőzött.

A színészet ügyét előbbre vinni, a színigazgatót az anyagi bukástól megmenteni nem

kötelessége a főispánnak: de ártani, amikor mindakettő válsággal küzd, az már legalább is nem dukál.

Az értekezletről a következő tudósításunk számol be:

Urbán Iván főispán nyitotta meg az értekezletet és előterjesztette Zilahy Gyula szinigazgatónak a nyári szinkör bérének elengedése ügyében beadott ismeretes kérelmét. Ezt az ügyet — ugymond — nem Zilahy személyes dolgának tartja, hanem a magyar színészet ügyének. Zilahy esetleges bukása ugyanis a város szígyene, s kára a magyar színészetnek. A hazafiság szempontjából sem engedhetjük ezt meg, annál is inkább nem, mert Arad városában, mely nemzetiégi vidéken van, missziót teljesít a színészet. Ez a cél birta az értekezlet összehívására, és távol van tőle az a szándék, hogy bárkit is presszionálni akarna. Kijelentette már akkor, midőn a főispáni szék elfoglalta, hogy a város fontosabb érdekeit meg fogja vitatni a döntés előtt, s ezt akarja a jelen alkalommal is. Felkéri a jelenlevőket, hogy az ő személyére, vagy főispáni mosolyára való tekintet nélkül, adják elő nézetüket a kérdéses ügyben.

Edvi-Illés László szólalt fel először. Hibás lépésnek tartja a nyári szinkör felépítését, mert a létesítés idején nem számoltak azzal, hogy az a szinkör úgy a városra, mint a szinigazgatóra csak terhes lehet. Annak azonban, hogy Zilahy zátonyra jut, az oka nem a szinkör, vagy más, hanem maga a szinigazgató, mert nem váltotta be azokat a várakozásokat, melyeket hozzá fűztek. Szóval volt az, aki annak idején indítványozta, hogy a színházat pályázat melőzésével adják Zilahynak, s ő maga üdvözölte az új igazgatót a szinügyi bizottságban. Az igazgató azonban nem tett eleget a jó reményeknek; kiváló művész lehet, de olyan igazgató nem, aki a színházat jövendőzítővé tudná tenni. Nagyon hibázott, mikor a helyárait felsemezte. Ez oly dolog, mely megbosszulta magát, mert a közönség nem vetette magát alá ennek az önkénynek. Az előadások és a társulat nincsenek azon a nívón, mely a magas helyárait indokoltá teszi. Az igazgató előkelő művészek vendégszereplését ígérte meg, s a közönség csupán egy néhány névtelen nagyságban gyönyörködhetett. Szívlelje meg az igazgatót a szakavatott férfiak, s első sorban a hozzáértő polgármester tanácsát, s még nem késő, a szezon második felét lényes eredménnyel zárhatja. A bér elengedését a maga részéről nem adja meg Zilahynak.

Müller Károlynak kevés hozzátenni valója van ahhoz, amit Edvi-Illés mondott. Tudomása szerint a színház nem is megy olyan rosszul, amint azt az igazgató kitünteti. Ha úgy gondolják, hogy cselekedni kell a szinügyi érdekében, úgy ne terheljük azt a polgárságot, melynek kenyérre se jut, hanem segítsenek a tehetősebbek kvóta arányában. Ő maga is fizet, ha kell, de a szegény közönséget nem engedi megsarcolni, ha még hatvanhat értekezletet is hív össze a főispán.

Urbán Iván főispán: Kijelenti, hogy nem védi Zilahy személyét. De nem tartja megengedendőnek, hogy meg hagyják bukni, mert hiszen ez esetben sem kapja meg a város a bért.

Nemess Zsigmond dr.: Elvben nem engedné el a szinkör bérét, de halasztást adna a múlt nyári bért illetőleg az igazgatónak.

Avarfy Ferenc: A multa nézve Zilahy nem is kérte a bér elengedését, sőt a felét ki is fizette. A hátralékos részletet nem is engedné el. De most a jövőről van szó, s a kérdés eldöntésénél nem a személyt kell tekinteni,

hanem az ügyet. Éppen az ügyre való tekintettel, s mert legfeljebb két-három évről van szó, a jövőre felmentené Zilahyt a bér lefizetése alól. Ezt követeli Arad intelligenciájának, a kultúrának és a magyarságnak érdeke. Három év múlva azután meglátjuk, hová fejlődnek a viszonyok, s talán újból kaphatunk bért a szinkörért. A téli színház tetemesen többbe került, mint a nyári szinkör, s azért még sem szed a város bért. Méltánylandónak tartja az igazgató kérelmét, annál is inkább, mert Arad, több előkelő várossal ellentétben, nem támogatja a színházat semminemű szubvencióval. Zilahy megérdemli a támogatást. A társulata, s a repertoárja nem olyan rossz, mint ahogy azt némelyek feltűntetik, s az nem bűn, hogy az igazgatóban több az idealizmus, mint az üzleti szellem. Engedjük el a bért, s ne hagyjuk, hogy megbukjék az az ember, aki a szinügyi érdekében mindenét áldozatul hozta.

Domonkos Lajos: Szerinte elhamarkodott dolog volt a nyári szinkör felépítése, mely nem egyéb cifra nyomoruságnál. Nincs reá semmi szükség, mert a közönség télen kimerül, s nyáron nem jár színházba. A kultúra szempontjából helyesebbnek tartja, ha nyáron át kisebb városokba megy a társulat.

Avarfy Géza: Közepes indítványt kíván tenni. (Derültség.) A jelenlegi viszonyok között nehéz a megélhetés Aradon. Az élet nagyon drága, hiszen a tojástart is öt krajcárért árulják már. (Derültség.) Arról nem is beszél, hogy a jogdíjak, a gázsik mennyivel drágábbak, miná ezelőtt, csupán a megélhetést veszi tekintetbe. Ajánlja, hogy a kecske is jólakjék, s hogy a káposzta is megmaradjon, elégedjék meg a város a szinkör bérének felével, azaz ezerötszáz koronával. Ez az ő közepes indítványa.

Müller Károly: Fizessük akkor meg mi a hiányzó ezerötszáz koronát, ne pedig a szegény emberek.

Avarfy Géza: Abba is belemegyek.

Fényes Dezső: Kérdés, vajon a bér elengedésével segítünk-e a szinügyön. Ha erre nézve megnyugtató választ hallana, azt hiszi, sokan belemennének a bér elengedésébe.

Szalai Arnold dr. azt az interpellációt intézi a jelenlevő Institoris Kálmán polgármesterhez, hogy a nyári színház bérösszegének behajtása és biztosításáról kellőleg gondoskodott e a városi ügyészség?

Institoris Kálmán polgármester megadja az interpellációra a felvilágosítást. E szerint az ügyészség a város követelésének behajtására nézve már intézkedett, s abban már ítélete is van. Ha nem fizet az igazgató, végrehajtják.

Varjassy Lajos szintén megnyugtatót kívánja a felszólalót, hogy a végrehajtási ügyben tudtával egyezség jött létre e hó 15-iki lejáratával.

Simay István emberbaráti szempontból is elengedendőnek tartja a bért, miután az igazgató nem a maga személyére pazarolta pénzét, hanem vállalatába fektette. Több érdeme van az igazgatónak; egyebek között méltánylandó, hogy a frivolitást kiküszöbölte. Ha megtartotta volna a frivol irányt, talán jobban boldogult volna.

Urbán Iván: Néhány megjegyzésre reflektál. A helyárait felemelése, neki is az a nézete, káros volt. De ki biztosítja az igazgatót, hogy a helyárait leszállításával járni fog a közönség a színházba. Edvi-Illés Lászlónak a társulatra vonatkozó kritikáját szigorúnak tartja. Hangsúlyozza, hogy nem Zilahy érdekében beszél, mert Zilahy csupán egy ember, aki elbukhatik, de a színészet ügyét nem szabad veszendőben hagyni. A tanácskozás összehívására ez a jó szándék vezetett, ha mindjárt meg is rán-

cigáltak érte. Helyesnek tartja, ha itt kibeszélik magukat, nem pedig a közgyűlésen vitáznak.

Müller Károly (közbeszó): Most legalább tisztában vagyunk a kérdéssel is.

Egy hang: Nem egészen.

Urbán Iván főispán ezzel a tanácskozást beakasztja.

Jelen voltak Urbán Iván főispán elnökeleté alatt: Institoris Kálmán polgármester, Avarfy Ferenc, Avarfy Géza, Ábrami Lajos, Barabás Béla dr., Bng Vilmos, Berán Antal, Bozsik György, Blaskovich Antal, Csécsi Imre, Domány József, Domonkos Lajos, Edvi-Illés László, Fetter Géza, Frint Lajos, Fényes Dezső, Gebhart István, Glück Károly, Hegedüs László, Kabdebó János dr., Kiss Ferenc, Kristyórá János, Lukácsy Lajos dr., Müller Károly, Múlek Lajos dr., Magyary Ferenc, Mayer Miksa, Mandl Vilmos dr., Neuman Dániel, Nagy Sándor dr., Nespera Aladár, Péterffy Antal, Priegl István dr., Róbitsek Gusztáv dr., Ring Géza, Reinhart Gyula, Simay István, Stauber József, Steinhardt Mór dr., Sebartner Sándor dr., Szalai Arnold dr., Tagányi István, Tedeschi Viktor, Varjassy Árpád, Varjassy Lajos, Vizer Lajos.

A szász trónörökösne panasza.

(Kritika a fejedelmi nevelésről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 7.

A milanoi „Secolo“ genfi tudósítója a szász trónörökösnevelést beszélgetést folytatott.

Az újságíró azt mondotta a trónörökösnevelésnek:

— Azt vetik Önnek szemére, hogy házat és gyermekeit könnyelmű módon, sőt beszámíthatlan állapotban elhagyta.

A trónörökösnevelést az felelte:

— Hiszen ön tudja, hogy a konvencionális házasságok sorában a főhercegnők foglalják el az első sort. Minket akarjunk ellen házassítanak ki és en ellen semmit sem tehetünk. Már nagykoru voltam, mikor el kellett magamat jegyez-nem a szász herceggel. Nem is hallgattak rám, mikor ez ellen tiltakoztam. Férjem és én abszolút összeférhetetlen jellemek vagyunk. Én kissé szentimentális vagyok, férjem csak a fegyvereket szereti és minden intellektuális érzellemmel szemben közönyös. Mindig remegtem attól a gondolattól, hogy találkozni fogok egyszer egy emberrel, aki a szívemben alvó szerelmet föl tudja kelteni. Ez a nap megjött, amikor Giron urat megismertem.

— Giron az az ember volt, akit szerelmére méltónak tartott?

A trónörökösnevelést és zokogva mondotta:

— Igen, Gironban rokonleket találtam. Nélküle elviselhetlenné tetszett az élet.

— Hirtelen jött a szökés terve?

— Nem. Sokáig gondolkoztam fölötte és volt időm Giron közelebbről megismerni. Most boldog vagyok.

— Teljesen válni akar a férjétől.

— Természetesen. A bíróság, mely a király parancsára össze fog ülni, egyszerűen ki fogja mondani házasságunk szétválasztását. Mi mindent el fogunk követni, hogy a válást és ezután Gironnal a házasságot lehetővé tegyék.

— Volt Ön együtt bátyjának menyasszonyával?

— Igen. Jó és kedves nő. Együtt utaztunk Genfbe és bátyám Adamovics kisasszonyával Montreux-be utazott.

— Sokat szenved a közönség kíváncsisága miatt?

— Végtelenül sokat. Mindig attól félek, hogy az emberek között, akik sétáinknál követnek, olyan találkozik, aki Giront bántani akarja.

A szász udvar botránya ötletéből egy ősrégi és előkelő német nemesi család tagja a

német udvaroknál divó szellem ellen egy első-rangú német újságban a következőkben kel ki:

„Az udvarainknál megfordult olasz, spanyol, francia és angol nyelvemesterek története maga az udvarok története. A szász trónörökösnek is részben az idegen nevelés terméke volt. A francia guvernánthoz neveléséhez párosult az angol sportkór és az olasz bigottság, melynek hatásai alatt a nő elveszti a vallásosságát és az erkölcsi alapot.

Ha ez a hatás az olasz és francia nőknél nyilvánul, annál inkább a német hölgyeknél. Nem arról akarok beszélni, hogy az udvari ebédeken az étlapok ma is idegen nyelven vannak fogalmazva. A különböző német udvaroknál egyáltalán nem beszélnek német nyelven, a potsdami udvarnál az angol nyelv az udvari nyelv. A német császár katonai nevelője is, O'Donne százados angol ember volt, kiről nem tudni, nagyobb lump volt-e, vagy nagyobb bolond.

Drezdából táviratozzák, hogy a nagy beteg György király állapotában váratlanul öröndetes javulás állott be.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: A zalameai bíró, dráma. Ujházi Ede vendégfellépésével. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Dolovai nábob leánya, szimfónia. Török Irma vendégfellépésével. (Páros bérlet.)
Szombat: Vasgyáros, dráma. Török Irma vendégfellépésével. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Komédiások, vígjáték. Török Irma vendégfellépésével. (Páros bérlet.)

* **A lengyel zsidó.** Kitörülhetetlen nyomot hagy azok lelkében, kik *Ujházi* mesternek a nagy alkotását láthaták. Ő vele az egész darab az eleven élet, a megrázó igazság maga. A dráma meséjét ismeri még az újabb generáció is, mely csakis *Ujházi* alakításában szokta látni. Mathis elzászi korcsmáros 15 év előtt megölt egy gazdag lengyel zsidót, kinek aranyaival megalapítja vagyonát. De lelkiismerete nem hagyja nyugodni, folyton a zsidó szájának csengőt hallja, álma sincs soha, míg végre is megölik a rémlátásokat. Utólránetlenül művészetével rajzolta meg *Ujházi* ezt az alakot. Mikor az első felvonásban egy lengyel zsidó tér be korcsmájába s a korcsmáros elájul az emlék súlya alatt, mikor azt álmódja, hogy a törvényszék vallatja s delejes álmában újból átéli az egész borzalmas gyilkosságot: oly természetes, oly igaz, hogy szinte kiragadja a nézőt a színpadi légkörből s a borzalmas valóságot mutatja neki. A játék összhangjához teljes sikerrel járultak *Csikó László* (Christian), *Szabó Irma* (Annette), ugyszintén kifogástalanok voltak *Győre Alajos* (Valter) és *T. Német János* (Henrik erdőőr), valamint *Csigaházi Étel* (Chaterin.)

A kitűnő előadást zsufozt ház nézte végig. (V.)

* **Ujházi Aradon.** A ma déli gyorsvonattal érkezett meg *Ujházi Ede*, a Nemzeti Színház nagy művésze. Megérkeztek a színpadon a drámai társulat élén üdvözölte *Zilahy* igazgató a művészt, ki a figyelmet megköszönve, kijelentette, hogy mindig szívesen jött Aradra. Kölcsönös üdvözlések után kezdetét vette a próba, melyen a rendezést a mester maga végezte. Holnap, csütörtökön a *Zalameai bírót* játsza az illusztris vendég, mely egyike a leg-hatalmasabb alakításának.

* **Török Irma vendégfellépései.** *Török Irma*, a nemzeti színház művésznője háromszor lép fel az aradi színpadon. A „*Dolovai nábob leánya*”-ban, a „*Vasgyárosban*” és a „*Komédiában*” három egymás után következő napon, vagyis pénteken, szombaton és vasárnapon. *Török Irma* vendégfellépéseivel a játékrendben változás állott be, amennyiben első fellépése alatt a *Vasgyáros* helyett a *Dolovai nábob leánya*; má-

sodik fellépése a *Vasgyáros* és harmadik a *Komédiában* lesz. A *Komédiát* utolsonak kellett hagyni, mert a művésznő csak pénteken délelben érkezik meg és így a *Komédiásokra*, mint premiérre, csak egy próba jutna, így főpróbára lesz belőle, miáltal a darab kerekded előadása és a kellő összjáték biztosítva van. Ez előadásokra a jegyek a színházi pénztárnál már előjegyezhetők.

* **Alden Iza hangversenye.** *Alden Iza*, az aradi származású jeles énekesnő, *Kohn Dávid*, az aradi zsinagóga főkantorának leánya, ma hosszabb ideje szabadságra Aradra érkezett. A művésznő, a ki ez idő szerint a *poseni* színháznak drámai énekesnője, Aradon időzése alatt hangversenyt rendez e hó 18-án délután a *Fehér Kereszt* szálló nagytermében. *Alden Iza* tehetsége nem ismeretlen az aradiak előtt s a mióta utoljára itt hallottuk, a legkiválóbb mesterek iskoláját látogatta, s a boroszlói és szentpétervári színházak tagja volt. A hangverseny előreláthatóan széleskörű érdeklődést fog kelteni.

A Kölcsény-Egyesület és az országos irodalmi szövetség.

Arad, január 7.

Vizkereszt napján, a Petöfi-társaság összehívására értekezletre gyűltek össze Budapesten a vidéki irodalmi társaságok kiküldöttei, hogy az országos irodalmi szövetség megalakítása fölött tanácskozzanak. Az értekezleten képviselve volt a szegedi *Dugonics-kör*, a kassai *Kazinczy-kör*, a soproni irodalmi és művészeti kör, a Kolozsvárótti székelő Erdélyi irodalmi társaság, a nagyváradi *Szigligeti társaság*, a *Madách kör*, *Emke, Vörösmarty-kör*, *Kemény Zsigmond társaság*, *Szilágyi István-kör*, a mármaros-szigeti közművelődési egyesület, *Katona József-kör*, *Virág B. kör* és a *Bessenyei-kör*.

Ellenben nem volt képviselve, a fővárosi lapok közlései szerint, az aradi *Kölcsény-egyesület*. Az értekezletre ugyan hivatalos volt, de azt se tartotta szükségesnek, hogy az országos irodalmi társaság tervével előzetesen foglalkozzék.

Mielőtt ebből a tényből a közvélemény Arad irodalmi életére következtetést vonna le, szükségesnek látszik, hogy tisztázzuk a kérdést: irodalmi társasulás-e a *Kölcsény-egyesület*? Magában a *Kölcsény-egyesület*ben hallottunk olyan véleményt, hogy nem. Ugy mondták, hogy a *Kölcsény-egyesület* tisztán kulturegyesület, hazafias kultur-célok szolgálatában. Ezzel ellentmond ugyan az, hogy az egyesületnek irodalmi szakosztálya van, ellentmond az egyesület multja, a melyben irodalmi pályázatokat irt ki, évkönyveket és egyéb irodalmi munkákat adott ki, irodalmi estéket stb. rendezett, — de hát jó: legyen kulturegyesület. Ha azonban így van, akkor ennek nyíltan kifejezésre kell jutni, és akkor Aradon irodalmi egyesület alapítására van szükség, a mely elvégezze azt, a mire a *Kölcsény-egyesület* nem akar, vagy nem ér rá vállalkozni.

Nem arról van szó, hogy az aradi irodalmi társaság által vidéki nagyságok, a kik előt az országos hír kapni nem uyltak meg, érvényesülhessenek, szerepelhessenek. Sokkal fontosabb dologról. Az országos irodalmi szövetség proklamációja megmondja, a közönséget minél közelebb hozni, megbarátkoztatni az irodalommal, fejleszteni az irodalompartólást, s megtörni az eddigi közönyt, a mely az irodalmi életnek minden irányában érezhető. Ez van olyan miszsió, a melyért, ha a *Kölcsény-egyesület* kicsinyli is, érdemes az Aradon működő száz egy néhány egyesület mellé még egyet, egy házagt pótlót szervezni.

Egy kis pirulással jár, hogy az országos irodalmi szövetség alakulásán apró-cseprő vá-

rosok irodalmi köröcskéi részt vettek, s Arad távol tartotta magát. Ezért a pirulásért a *Kölcsény-egyesület* a felelős. Ha ezen felelősség alól a *Kölcsény-egyesület* szabadulni akar, könnyen teheti: kérje ki magának egyszerűen az insziniuációt, mintha irodalmi egyesület lenne.

De akkor a hivatottak ne küssenek az irodalmi társaság tervével. Hogy nagyon sok lenne az ehhez való irodalmi tőkénk, nem merrük mondani; annyi azonban mindenestre van, a mely, ha egy kis lelkesedéssel kamatoztatjuk, Aradon elvégzi a missziót, a melynek érdekében a *Petőfi* társaság a vidék irodalmi egyesületeit egy táborba szolitotta.

Az értekezlet különben a következőképpen folyt le:

A *Jókai* elnöklésével megtartott összejövetel célja volt, hogy határozzanak az Országos Irodalmi Szövetség megalakítása felett.

A nagy horderejű kérdésben *Pekár Gyula* országgyűlési képviselő terjesztett elő igen szép és lelkes szavakkal megokolt javaslatot, mely szerint ennek a létesítendő új szövetségnek az összes vidéki közművelődési és irodalmi társulatok tagjai lennének s egymás hazafias mozgalmait támogatják, a bárhol termő nemzeti eszméket felkarolják. A szövetség székhelye Budapest lesz, de minden évben tartanak nagyobb vidéki városokban gyűlést, így gondolván megtörni a közönség közönytét. Régebben, — ugymond — amikor az irodalom még gyermek volt, támaszkodhatott az államra, de ma, mint férfinak, épp megfordítva, neki kell támogatni az államot. A magyar nyelv ne védekezze többé, hanem ha kell, támadjon, vivja ki végre-valahára azt a helyet, azt az uralmat, a mely a maga hazájában, Magyarországon megilleti. Lépjünk ki a szenvedőleges télienségből, ezer év muttan hódítsuk meg Magyarországot megegyeszer: a mi zengzetes, szép magyar nyelvünkkel. A következő határozati javaslatot terjeszti az értekezlet elé:

Az országos irodalmi és közművelődési egyesületei „Országos Irodalmi Szövetség” elnevezésű egyesületet alkotnak, oly célból, hogy a kölcsönhatás által:

a) egymás hazafias akcióit támogassák,
b) a magyarságot fenyegető veszélyekre egymást figyelmeztessék és azokat közös erővel elharítsák.

c) a bárhol termő nemes eszméket közösen felkarolják, a bárhol megnyilatkozó új tehetéseket lehető hamar és országosan érvényesítsék.

Az Országos Irodalmi Szövetség székhelye Budapest, de köteles minden évben másutt nagy gyűlést tartani, hol tagjai mentől nagyobb számban jelenjenek meg. E nagygyűlések lehetőleg olyan helyeken tartassanak meg, melyek nagyjaink emlékiról szenteltek s melyeken e nagyok érdemeinek hangoztatása által, a közönség közönye megtörhető és a hazafias lelkesedés előmozdítható. Az O. I. Sz. tisztikara áll egy diszelnökből, egy elnökből, egy alelnökből, egy titkárból és egy nagyobb számu igazgatóságból, melynek kétharmada vidéki tag legyen.

Az így megalakult szövetség tartja első ülését március 15-én.

Komlóssy Arthur előkészítő-bizottság kiküldése iránt, *Lator Sándor* a közművelődési egyesületek bevonása érdekében szólaltak fel, *Vancsó Antal* a fővárossal szorosabb összeköttetésbe lépett s a vidéki körök rendezte irodalmi esték színvonalának emelését sürgette.

A szegedi *Dugonics-Társaság* nevében *Békfi Antal* fejtegette, hogy a szövetségnek feltétlenül a vidék érdekeit is szem előtt kell tartania.

Balassa Armin dr. szerint a kormánytól állandó költségvetésbe beállított segélyt kell kérni.

A hozzászólások után *Jókai Mór* elnök az értekezlet határozataként kimondotta, hogy bizottságot küld ki a szövetség szervezésére és ennek tagjait a következőket választotta meg: *Pekár Gyula*, *Csengery János* dr., *Komlóssy Arthur*, *Balassa Armin*, *Vojtkó Pál*, *Rádl Odón*, *Szundy Károly*, *Bartha Miklós*, *Vértessy József*, *Vancsó Antal*, *Geduly Henrik*, *Ferenczi Zoltán*, *Korda Pál* és *Lator Sándor*.

A részletek megbeszélése után, az értekezlet véget ért.

Az iskolaszék válsága a közigazgatási-bizottság előtt.

(Vitatkozás az új utasítás fölött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

A város közigazgatási-bizottságának mai ülésén érdekes részletekben bővelkedő vitatkozás folyt le az új iskolaszéki utasításról, melynek jövődj sorsát a felszólalások, részint illetékes információk alapján, igen sok valószínűséggel rajzolták meg. Ebben a tekintetben legérdeklőbb volt a Barabás Béla felszólalása, mely magában foglalta Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszternek az utasítás végrehajtására vonatkozólag tett nyilatkozatait is.

A közigazgatási bizottság érdemi határozatot nem hozott ugyan, de egyhangú és helyeslő véleményt nyilvánított az iskolaszék amaz eljárásáról, melylyel a több pontjában sérelmes miniszteri rendelet végrehajtását felfüggesztette.

A vita lefolyása a következő volt:

(Az engedetlen iskolaszék.)

Varjassy Árpád tanfelügyelő hozta a közigazgatási-bizottság, mint másodfoku iskolai forum elé az aradi iskolaszéknek az új utasításra vonatkozó ismeretes javaslatát, melynek tendenciája tudvalevőleg az, hogy Aradvárosa függesztesse föl a rendelet végrehajtását addig, míg annak sérelmes részeit a miniszter meg nem változtatja. A hosszú indokolással bíró iskolaszéki javaslat felolvasása után Varjassy Árpád tanfelügyelő elmondta erről a tárgyról a maga véleményét is, amely természetesen nem egyezhetik meg az iskolaszék határozatával már csak azért sem, mert az iskolaszéktől elvett jogokat a tanfelügyelőre ruházta át a miniszter. Különösen azt kifogásolta a tanfelügyelő, hogy az iskolaszék a tanítókat a régi utasításhoz való ragaszkodásra utasította. Ezt az engedetlenség egy nemének mondta Varjassy Árpád s határozati javaslatában azt indítványozta, hogy az utasítást végrehajtás miatt adják vissza az iskolaszéknek. Ha valami kifogásolni való van a rendeleten, úgy annak megváltoztatását kérelem útján eszközölködjék ki a miniszternél, de az új rendelet végrehajtásának megtagadása és a hatályon kívül helyezett utasításhoz való ragaszkodás az iskolaszék részéről legalább is kifogásolható.

(Az engedékeny miniszter.)

Barabás Béla orsz. képviselő volt első védelmezője az iskolaszék egyedül helyes eljárásának. A tanfelügyelő előterjesztését természetesen nem fogadja el, de azt állítja, hogy a közigazgatási-bizottság nem illetékes ennek a kérdésnek tárgyalására. Ez a rendelet a törvényhatóságot illeti, annak autonómiáját sérti, tehát annak a kötelessége a jogorvoslatról gondoskodni. Rosszul mondja a tanfelügyelő, hogy engedetlenség van egy olyan miniszteri rendelet végrehajtásának megtagadásában, amely rendelet törvénybe ütközik. Ez az utasítás az iskolaszékek ügyrendjét és szervezetét változtatja meg, holott — s ezt törvény-idézetekkel mutatta ki — a szervezet megváltoztatásához a miniszternek joga nincs. Ezt a szót beleesempeszték az utasításba. Törvényellenes rendelet végrehajtásához nem csak ő, de senki alkotmányos érületű ember, még maga a király sem járulhat hozzá.

— Elmondtam én ezeket — folytatta Barabás — a képviselőház pénzügyi-bizottságának ülésén most hétfőn az igen tisztelt kultuszminiszter urnak is. Én voltam ugyanis a bizott-

ságban az egyedül, aki törvényhatóságu városban lakom, részt veszek ennek közügyeiben, sőt egy törvényhatósági várost képviselek is országgyűlésileg. A miniszter így válaszolt:

— Engem a legtisztább hazafiasság vezett ennek az utasításnak elkészítésével, csak abban hibáztam, hogy falusi mértéket alkalmaztam a városokra is.

Kijelentette a miniszter, hogy megvárja a városok feliratait s azok után megváltoztatja az utasítást. Nincs is helye annak, hogy az autonómiát kivegyék olyan kiváló iskolaszék kezéből, mint amilyen az aradi iskolaszék is.

(Falk és Hieronymi — Aradról.)

— Megtettem azt a szerénységet is — mondta tovább Barabás Béla — hogy hivatkoztam az ülésen Falk Miksára, a pénzügyi bizottság elnökére és Hieronymi Károlyra, akik mindketten orsz. képviselői voltak ennek a városnak, velük igazoltam a miniszter előtt azt, hogy Arad mennyit áldoz közoktatási célokra; ők mindketten helybenhagyólag bólintottak, hiszen jól tudják, hogy mennyit költött ez a város az iskoláira. Hát egy ilyen várossal szemben ha nem is meg gondolatlanság, de legalább is korai dolog volt ezt az utasítást meghozni.

Azt indítványozza, hogy érdemleges határozatot a közgyűlés hozzon ebben a tárgyban, a közigazgatási bizottság addig is egyszerűen vegye tudomásul a tanfelügyelő előterjesztését.

Varjassy Árpád tanfelügyelő védelmébe veszi a minisztert s a közigazgatási bizottsági tagok meggyőződését kéri arról, hogy minden városnak különböző utasítást nem hozhatott a miniszter. Az iskolaszék javaslatának elutasítását ajánlja, mert nem szeretné, ha egy ilyen hazafias rendelet végrehajtásának megtagadásával példát mulassanak olyan nemzetiségi városoknak, mint Brassó, vagy Turóc-Szt.-márton.

(A határozat.)

Steinhardt Mór dr. egy nézetben van Barabás Bólaival, hozzáteszi az általa mondottakhoz még azt, hogy az iskolaszék az új utasítás végrehajtását felfüggesztvén, nem tehetett mást, mint hogy a régihez alkalmazkodik. Ez nem renitencia, hanem csak egy negatív intézkedés. A Barabás javaslatán csak formálisan akar változtatni: nem tartja ugyanis lehetségesnek azt, hogy a bizottság más határozatot hozzon a tanfelügyelő indítványának tudomásul vételével, mint amilyen véleményen tényleg van. Mondja ki a bizottság, hogy miután az utasítás olyan rendelkezéseket foglal magában, melyek nem az iskolaszékre, hanem a törvényhatóság autonómiájára vonatkoznak, addig, míg a közgyűlés a maga határozatát meghozza, a közigazgatási bizottság tartsa függőben a kérdést. S miután a közigazgatási bizottság — bár felsőbb fóruma az iskolaszéknek — nem parancsolhat rá az iskolaszékre, hogy egy törvényellenes rendeletet hajtson végre, nincs más mit tenni, mint egyéb utasítás híján a régihez alkalmazkodni.

Műlek Lajos dr. nem látja be, hogy miért ne készíthetett volna a miniszter külön-külön rendeletet az egyes városok viszonyaira való tekintettel. Hát az az elismerése az aradi iskolaszék összefeláldozásának, hazafiasságának, hogy éppen olyan mértékkel mérnek neki is, mint Turóc-Szentmártonnak? Éppen a megkülönböztetés volna az elismerés. Csatlakozik a Barabás nézetéhez és elfogadja a Steinhardt indítványát.

A bizottság végül Urbán Iván főispán és Barabás Béla újabb hozzászólása után, melyben indítványát Steinhardt dr. javaslata értelmében módosította, elfogadta ezt a nézetet, ki mondta, hogy a kérdés tárgyalására a közgyűlés illetékes, a közigazgatási bizottság az érdemleges határozat hozatalát jölfüggeszti.

Boszniába csábitott aradi munkások.

(Féljelentés egy aradi ügynök ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Ötven aradi munkásember nevében tett féljelentést ma az aradi ügyészséghez Radó Károly dr. ügyvéd. A féljelentés egy aradi és egy boszniai ügynök ellen irányul, kik ötven aradi munkást Boszniába csábitottak azon üggy alatt, hogy munkát kapnak.

Az esetet a féljelentés a következőkben adja elő:

A múlt, 1902. évi nyáron, július 6-án, vasárnap délelőtt a Fehér Kereszt és a színház épület előtt, rendes szokás szerint egy csomó munkásember gyűlt.

Dél felé odajött hozzájuk egy Fischer nevű aradi ügynök, aki megszolgáltta Kunos István munkást. Az ügynök megbizta a munkást, hogy egy boszniai fűrészgár részére, napi egy forint 10 krajcár bér mellett szedjen össze száz munkást.

Kunos erre még az nap összeverbuvált 60 embert, kik hajlandók voltak a boszniai gyárba elmenni. Az ügynök kiadta a munkásoknak az utasítást, hogy hétfőn reggel jelenjenek meg Fischer lakásán.

Hétfőn reggel meg is jelent 50 munkás, kiknek neveit Fischer összeírta, s aztán figyelmeztette őket, hogy várniok kell mindaddig, míg a boszniai megbizott megérkezik.

Július 14 én ismét elhívta a munkásokat és elvette tőlük a munkakönyveket, másnap pedig Vannay Gyula városi aljegyző előtt megkötötték a szerződést, melynek értelmében minden munkás 5 korona előleget kapott. Ezek után a következő napon délelőtt Csabán, Szabadkán keresztül elindultak Boszniába.

Két napi ut után, július 18-án megérkeztek Szerajevo mellett egy kis faluba, ahol a fűrészgár volt. Az aradi ügynök: Fischer már két nappal előbb odautazott.

Vasárnap érkeztek meg az aradi munkások s Fischer a gyár udvarán, a gyárigazgató előtt magyarul ezt a kérdést intézte a munkásokhoz:

— Ugyebár, maguk már valamennyien dolgoztok fűrészgárban?

Ezalatt hunyorított egyet a szemével, azt akarván jelezni ezzel, hogy a munkások igenel feleljenek. Az ötven munkás közül azonban csak öt volt, aki már tényleg dolgozott fűrészgárban. Ez az öt jelentkezett, de a többi hallgatott.

Fischer azután úgy tolmácsolta a gyárosnak, még pedig német nyelven, a munkások válaszát, hogy azok valamennyien dolgoztak fűrészgárban.

Hétfőn reggel a munkások dologba állottak és este fél 7 óráig dolgoztak is. Ekkor az igazgató felhívatta maga elé az összes munkásokat és német nyelven, mely alkalommal egy új aradi német munkás volt a tolmács, azt mondta a munkásoknak, hogy nagyon jó, szorgalmas munkások, de nem használhatja, mert neki szakmunkásokra van szüksége.

Az igazgató láthatólag ingerült volt. Boszszankodott, hogy becsapták őt is, a munkásokat is. Egyszer aztán így szólott:

— Ez a nyomorult ember elhitette velem, hogy maguk szakmunkások...

Ekkor hirtelen megfordult és a mellette álló gyári ügynököt, aki Fischerrel együtt szedte össze a munkásokat, úgy arcul ütötte, hogy az elesett.

A gyári ügynököt el is vitték a kerületi parancsnokságra és le is akarták tartóztatni,

de az ügynök kijelentette, hogy száz forintot ad a megkárosított munkásoknak. A pénzt másnapra ígérte, de nem hozta.

A gyár igazgatója adott a kicsábitott munkásoknak pénzt a hazautazásra. Mikor haza érkeztek, *Eadó Károly dr. ügyvéd* útján feljelentést tettek *Fischer* és a boszniai ügynök ellen család miatt s azonkívül kártérítésért is bepörlték a két ügynököt.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 10. A magyarországi vöröskereszt lippai fiók-egyletének jelmezbálja (József főherceg szálló.) — Az aradi hivatalszolgák betegsegélyző és temetkezési-egylet táncvigalma (Kass-vendéglő.) — Revans-táncestély (Millennium külön terem.) — Az új-szent-annai társaskör álarcos bálja (Zimmermann vendéglő.) — A Lloyd-társulat estélye.

Január 17. Lutheránus bál (Fehér Kereszt.) — Arad-gáji önkéntes tűzoltókar táncestélye (Gáji iskola.)

Január 24. Az aradi közműves segéd munkások önképző szakegyletének műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Február 1. Tanítóbál (Polgári fiúiskola.)

Február 8. A Lloyd-társulat estélye.

(=) **Műkedvelői előadás. Beelen, a** mint le-velezőnk írja, a napokban a község ifjusága sikerült műkedvelői előadást tartott. A *Cigány* került színre, s a szereplők közül *Béla* kék a cigány szerepében és *Bachmann* *Angela*, mint Rózsát váltak ki. A műkedvelői előadást tánc követte, melyben részt vettek a következő hölgyek:

König Ernőné, Balogh Kálmáné, Eder Gézané, özv. Bereczky Antalné, Bikos Jánosné, Pillmann Odónné, Bartha Gáborné, dr. Gerő Mórné, özv. Bachmann Amália, Jankó Mihályné, Lammert Jánosné, Molnár Imréné, Kabdebó Imréné, Kohn Lipótné, Deutsch Mórné, Zsulányi Jánosné, Zeller Jakabné, Bachmann Angela és Vilma, Jankó Ilonka, König Jolánka, Zeller Valéria és Debora, Vakovics Viola, Stern Katica, Bereczky Juliska, Eder Lujzika, Balogh Katica, Schweitzer Margit, Deutsch Sarolta, Fischer Szeréna.

A leánygimnázium költözik.

(Száműzetés a liceumból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Ezt az ügyet igazán vétek prózában megírni. Dalt kellene zengeni róla, sirámokkal teli elégiát s abban könyvet fakasztóan elpanaszolni, hogy az aradi liceumból eltűnt a poézis, száműzve lettek a liliumok és ibolyák, egy csapással oda lett a tavasz. De mivel hát mindennek a mi esemény, előbb a szürke próza nyelvén kell megíródnia, és csak azután tarthat székfoglalót a költészet berkeiben, mi is ezuttal csak rimtelenül mondjuk el a mélyen elszomorító esetet.

A tanév elején, a mint ismeretes, *Hunyadi József dr.* főgimnáziumi tanár buzgókódására Aradon leánygimnázium nyílt meg, s annak első tanfolyamára meglehetősen számmal jelentkeztek. Mivel a leánygimnáziumnak nem volt más helyisége, ideiglenesen az aradi liceum egy tantermét kapták meg s ott tartották meg a jövővendi doktorkisasszonyainak előadásait.

Egy földél alatt volt tehát a fiv. gimnázium s a leánygimnázium. A diákoknak, elképzelhető, nem kis örömet okozott, hogy a gyöngébb nemzethez tartozó kollegák velük egy házban magolnak, egy földél alatt kapják a szekundákat. Ha ritkán is találkozhattak, lesték az ilyen alkalmat s ki tudja, hogy a kétféle gimnázisták titokban, a professzor urak tudta nélkül nem tanulták-e együtt az *amo, amas, amat* . . . tudományát . . .

Mindez azonban már csak a múlté. *Burján János* főgimnáziumi igazgató, a ki ugyilátszik, kőszívű ellensége a poézisnek, tudatja a leánygimnázium vezetésével, hogy a leánygimnáziumnak a liceum épületében tovább nem adhat

helyet, ennél fogva gondoskodjanak más tantee-remről.

Ezután tehát a liceum épületébe nem járnak leányok, a jövővendi doktorkisasszonyai. Szürke, szintelen lesz az élet a liceumban, kedv és vigasság nélkül való. Ha a bekövetkező hetekben ez megéreztetné hatását a diákok „tanulmányi előmenetelén”. — akkor magára vessen az igazgató ur . . .

A kereskedők köre

irodalmi pályázata.

(A bíráló-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Az Aradi Kereskedők Köre tudvalevően irodalmi pályázatot tűzött ki oly munkára, a mely a hazai kereskedelem magyarosítására a helyes és célravezető utakat megjelöli. A pályázat bíráló bizottsága ma este, a kör helyiségében tartotta első ülését, a melyen a pályaművek elbírálása és a pályadíj kiadásának módozatait alapították meg.

Az ülésen *Tedeschi* Viktor elnöklése mellett: *Ábrai Lajos*, *Benedek Arpád*, *Eles Armin*, *Fodor Gyula*, ifj. *Neuman Adolf*, *Stauber József*, *Somogyi Gyula dr.* és *Faragó Rezső*, mint a bizottság jegyzője voltak jelen.

Elnök a megjelenteket üdvözölve, röviden ismertette a hazafias pályázat célját és tudatta, hogy a határidőig, december 15-éig tizenkét pályamunka érkezett be; egy mű elkészve, 18-án érkezett. Fölveti a kérdést, hogy ez utóbbi ki-zárassék-e a pályázatból.

A bizottság kimondta, hogy nem ragaszkodik a formásokhoz, hanem az elkészett munkát is befogadja a pályázat körébe.

A pályaművek elbírálására nézve az elnök azt az előterjesztést tette, hogy miután mind a tizenkét pályamunkának az összes bizottsági tagok által való elolvasása hosszadalmas eljárást vonna maga után, s egyben olyan fáradság lenne, a melylyel nem kívánnak mindenkit terhelni, küldessék ki három, esetleg négy tagu szűkebb bizottság, a mely azután a nagybizottságnak a pályadíj kiadása iránt jelentést és javaslatot tesz.

Benedek Arpád azt javasolja, hogy ez a szűkebb körű bizottság válaszsza ki a pályaművek közül azokat, — kettőt, esetleg harmat, — a melyek az ő véleményük szerint a pályadíjra számot tarthatnak, s azután a nagybizottság, ezeket meghallgatva, döntene, hogy ezek közül melyik kapja meg a pályadíjat.

Somogyi Gyula dr. ellenzi ezt, mivel a pályázat rendezése szerint a szűkebb bizottság javaslatot tesz a pályadíj kiadására; csakis, ha a szűkebb bizottságban külön vélemény van, kerülhet arra sor, hogy a vitás műveket a plénum előtt ismertessék.

Ifj. *Neuman Adolf* és *Ábrai Lajos* hozzá-szólása után végül elfogadták a javaslatot, hogy a szűkebb bizottság a két, esetleg három legjobb munkát kiszemeli, azok a nagy bizottság előtt föl fognak olvastatni, s a nagy bizottság határoz, hogy melyiknek adja a díjat.

A szűkebb bizottságba *Tedeschi* Viktor javaslatba hozta *Somogyi Gyula dr.* elnöklése mellett: *Ábrai Lajost*, *Edvi-Ilés Lászlót*, *Fodor Gyulát* és mint jegyzőt: *Faragó Rezsőt*.

Ábrai Lajos helyesnek vélné, ha a sajtó emberei közül is valaki a szűkebb bizottságba választatnék.

Stauber József helyesebbnek tartja, ha a javaslatot olyanok teszik meg, a kik közvetlen tapasztalat alapján ismerik a kereskedelmi életet. Az elnök előterjesztését pártolja.

A szűkebb bizottságot az elnök előterjesztése értelmében alakították meg. Végül elhatározták, hogy a pályadíjat ez évi március 15-én, a szabadság ünnepén adják ki.

Megmérgezett házaspár.

(És a megjutott haldokló.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Az éjszaka két esetben jelentették mérgezés híreit az aradi rendőrségnél. Mind a két eset komoly, az egyik nem lehetetlen, hogy egy házaspár halálával fog végződni.

Éjféle 12 órakor az a jelentés érkezett, hogy *Kovács Károly* lakatos-munkás és neje Alsó-molnár utca 13. sz. alatti lakásukon, egy órával a vacsorázás után, mérgezési tünetek között hirtelen rosszul lettek s most veszedelmes állapotban vannak. *Masztig Emil* ügyeletes rendőrtiszt és *Tisch Mór dr.* városi tb. főorvos azonnal a helyszínére hajtottak. A főorvos a házaspáron csakugyan a mérgezés tüneteit konstatálta. Azok előadták, hogy reggel a piacon disznósajtot vettek és azt vacsorára elfogyasztották, s mindjárt, egy órával ezután lettek betegek. Miután a disznósajtból csak a házaspár evett s ez volt az egész vacsorájuk, a két gyerek pedig nem, s csak ők lettek rosszul, valószínű, hogy a disznósajt mérges anyagot tartalmazott. A disznósajtnak megmaradt darabját *Masztig Emil* rendőrtiszt elkobozta; ezt vegyi vizsgálat alá veszik, ezután megindítják a vizsgálatot. A házaspárnál *Tisch Mór dr.* ellenmérget alkalmazott, de mindkettőjük állapota veszélyes.

A másik esetnek van humoros oldala. Este kilenc órakor jelentették a rendőrségnél, hogy Angyal-utca 30. szám alatt *Agoston Anna* még tegnapelőtt öngyilkossági szándékából mérget ivott s most már anynyira rosszul van hogy haldoklik. *Masztig Emil* rendőrtiszt és *Tisch Mór dr.* tb. főorvos itt is megjelentek, de a haldoklót sehol se találták. A házbeli se tudtak róla, hogy hová tűnt el. A haldokló úgy látszik, megfutamodott.

Szélhámos gabona-ügynök.

(Csalás egy brádi cég nevével.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Érdekes és felfogó módon károsított meg egy mindedig ismeretlen szélhámos egy aradi gabonakereskedő céget.

A csaló egy brádi nagykereskedő cég nevet használta fel arra, hogy az aradi cégtől némi pénzt csaljjon s mikor ez sikerült, tovább állott.

A szélhámos ügye már az aradi járás-bíró előtt van s a történet a következő:

Werner és *Kohut* aradi gabonakereskedő cég üzemébe nemrég beállított másodmagával egy fiatal, uriasan öltözött ember, aki *Kuglák* nevezte magát s kijelentette, hogy ő a Kugl brádi nagykereskedő cég baltagja s üzletet akar kötni a *Werner* és *Kohut* céggel.

Elmondta, hogy nagyobb mennyiségű terményeket ad el jutányos áron, miután egy külföldre való szállításuk dugába dől és ennek következtében nagymennyiségű bab raktárállomány vált eladóvá.

Werner Károly, a cég egyik baltagja tényleg meg is rendelt 160 métermázsát babot s az alku létrejöttével 100 korona előleget adott át az ál-Kuglák.

Ezután eltávoztak.

Az aradi cégnek azonban aggályai voltak a szállításokra vonatkozólag s ezért levéllel

ferdult a brádi céghez, melyben pontosan körülírták, hogy a szállítást mikor és hogyan kívánják. Egyuttal felszólították a brádi céget, hogy a száz korona levonása mellett a számlát küldjék be.

A Werner és Kohut cég másnap a következő tavisratot kapta:

Werner Kohut

Arad.

*Mi nem ajánlottunk babot, önöket becsap-
ták, illetőt azonnal letartóztatni.*

Kugl.

Képzeltető, hogy mekkora meglepetést okozott ez a válasz az aradi cégnél. Rögtön feljelentették az esetet *Greén* Nándor tb. főkapitánynál, aki azonnal megindította a nyomozást, de a csalót, a ki minden valószínűség szerint gabonaügynök, vagy legalább a gabonaüzletben jártassággal bír, kézrekeríteni nem tudta.

Ma áttették az iratokat a büntető járásbíró-sághoz, s *Ornstein* Arpad albiró elrendelte a szélhámós országos körözését.

Zichy Géza gróf, a poéta.

(A *Petőfi-Társaság* szentációjá.)

Arad, január 7.

A ma érkezett fővárosi lapok egybehangzóan konstatálják, hogy a *Petőfi-Társaság* vizkereszt-napján tartott nagygyűlésének legkiemelkedőbb mozzanata az a magas rőptű költemény volt, melylyel *Zichy Géza* gróf hódolt *Bartók* Lajos szellemének. A verset *Somló* Sándor olvasta fel mély meghatottsággal, s bizonyára szomorúság fogta el a hallgatóságot is, mert ennél elszomorítóbb költeményt irodalmi társaság nagygyűlésén még nem olvastak fel. A rövidke vers szövege szerint így hangzik:

„Kórház rideg szobájában
Kiterítve — egy halott!
Lábainál hű apaca
Csendesen imádkozott
Folyosón a komoly orvos
Némán kalapot emel
S megszólal egy öreg honvéd
„O is könnyet érdemel“
Oda téved beteg gyermek
Tágra nyit két nagy szemet
„Ni! a bácsi milyen vig volt
Most a bácsi nem nevet“
S Magyarország génusza
Szól: „én dicső nemzetem
Mig ily halottaid lesznek,
Te nem halsz meg sohasem.“

Szegény *Bartók*, mivel szolgált rá, hogy emlékének ilyen fűzfadallal profanizálják?

Igaz ugyan, hogy csak egy halott volt, de egymagában is volt 5 annyi, mint egy harminc tagból álló kisebb irodalmi társaság. Az apaca hű volt hozzá, az orvos a komoly, s mégis ilyen sorsra jutott. Helyesen mondja az öreg honvéd, hogy: „O is könnyet érdemel“. Könyvet igen, de ilyen verset nem.

Hát még a babák! mondja *Porter* Vilmos. Hát még a gyermek! Ez tágra nyitja összes szemeit, s ugrádozva konstatálja azt a nem mindennapi körülményt, hogy a bácsi előbb vig volt, s most a bácsi nem nevet.

Ha ezt a verset olvassa, bizonyosan nevetne.

Ennél többet azonban még kritikából sem érdemel a gróf ur verse, amelyről ma az összes fővárosi lapok olyan nagy elismeréssel nyilatkoztak.

Ha élne, büszke lehetne a Társaságára *Petőfi*, — „kinek neve Sándor.“

HIREK.

Tizenöt lopás.

— Az aradi rendőrség aratása. —

Arad, január 7.

Egész sereg lopás tettesét fogta el most az aradi rendőrség. Apró, de veszedelmes tolvajokról van szó, kik nagy vakmerőséggel hatoltak be lakásokba, s mindent elloptak, ami kezükbe került.

Kovács Mihály feljelentést tett, hogy pénzt és óráját ellopták. *Szük* György szekrényéből 60 korona értékű ruhaneműt és 7 kor. 60 fillér pénzt vittek el. *Varga* Lajosnétól 34 korona értékű ruhát, *Gulácsy* Jánosnétól 100 koronát érő két gyűrűjét, *Brájjer* Mihálytól 20 koronás ezüst óráját és két óraláncot, *Komlódi* Józseftől órát, láncot, ruhát 84 korona értékben loptak el.

A tetteseket a rendőrség elfogta *Szűcs* Sándor temes-szent-andrási lakatos, *Ság* Vendel 17 éves zátoriaki kereskedősegéd személyében. A lopásokat úgy követték el, hogy besurrantak a lakásokba, mikor a lakók nem voltak otthon. Az ellopott tárgyak egy részét megtalálták náluk.

Feljelentést tett *Konkoly* János, *Kertész* István és *Mészáros* Endre, hogy órát, láncot s egyéb értéktárgyat loptak tőlük. A tettest, *Megos* György 17 éves láopolót, elfogták.

Weil Alajos bádogostól nagyobb mennyiségű pléhet loptak el. A tolvaj *Krebsz* András 17 éves zátoriaki cipészinas, kit elfogott a rendőrség.

A napokban történt, hogy *Leopold* Adolf *Batthyányi*-utca 31. sz. lakásának előszobájából a házigazda, s a nála tanító *Unger* Mór zenenár télikabátját elvitték. A kabátolvajok *Vértesi* Jenő facér pincér és *Lévai* István cigány, kiket Csabán fogtak el. Mindegyik a másikra igyekszik tolni a bünt.

A nagy halmaz bűnyűben a nyomozatot *Greén* Nándor tb. főkapitány vezeti, ki ma egész napon át hallgatta ki a tolvajokat.

Leleplezett pénzhamisító-banda.

— A korcsmáros és társai. —

Arad, január 7.

A nagyhalmágyi csendőr-örs pénzhamisító-bandát leleplezett le, amely működését, úgy látszik, az egész környékre ki akarta terjeszteni, de egyelőre, úgy látszik, nem jutott tovább a tervezgetésnél.

Katalics István nagyhalmágyi csendőr-örsvezetőnek feltűnt, hogy *Almás* Petruc új-aradi és *Lukács* Pasztolin nagyhalmágyi lakosok feltűnő módon költenek, a vendéglőben pezsgőznek. Ezen gyanus körülmény alapján a nyomozást megindította. A nyomozás az alábbi adatokat derítette ki:

Almás Petruc és *Lukács* Pasztolin jó ismerősei *Fodorján* Aurél kristyóri lakos korcsmárosnak. Ezzel megbeszéltek, hogy szövetkezzenek hamis pénzgyártás céljából. Megállapodásuk után nyomban 140 koronát kértek *Fodorjától* a szükséges anyag beszerzéséhez. Hogy szávaiknak nagyobb nyomatókat adjanak, előmu-tattak *Fodorján*nak egy orvosságos üveget (a melyben tiszta ecet volt) azzal, hogy ez a legdrágább szer a pénzcsináláshoz. Ezek után *Fodorján* a 140 koronát át is adta.

Egy hétre rá beállított *Almás* és *Lukács* *Fodorján* kristyóri lakásán egy nagy üveggel, melyben szintén tiszta ecet volt; ezt átadták *Fodorján*nak azzal, hogy rejtse jól el s megbeszéltek, hogy mikor találkoznak újból. *Almás* előadta *Fodorján*nak, hogy mintán érc- és vegyszereket hord magánál, ezek pedig drága

dolgok, adja át neki a forgó-pisztolyát, mit *Fodorján* meg is tett.

Fodorján a megbeszélte napon el is ment Nagyhalmágyra s találkozott is társaival.

Mikor a nyomozásnak *Fodorján* nevezte, az *Almás* és *Lukács*tól kapott nagy üveg folyadékot megsemmisítette. Az örsvezető többször házkutatást tartott *Fodorján*nál s ez alkalmossal őt is kihallgatta, azonban semmi alapos nyomra nem akadt. A két bűntárs vallomásait sem birta összhangba hozni, mert *Fodorján* kereken tagadta, hogy *Almás*nak és *Lukács*nak 140 koronát adott volna, de azt nem tagadta, hogy ösmeri őket, sem azt, hogy az *Almás*nál talált forgó-pisztoly nem az ő tulajdona.

Mint hogy a két gyanúsítottnál egy oly készüldet találtak, mely hamis pénzgyártáshoz alkalmas s miután az ellenkező vallomások a gyanút mindinkább megerősítették. *Fodorján* Aurél letartóztaták és szembesítés végett Nagy-Halmágyra kísérték.

— **Alhírek a királyról.** Bécsből táviratozzák: A bécsi börzére ma nyugtalanító hírek érkeztek a királyról. Illetékes helyről adott értesítés szerint ezek a hírek teljesen alaptalanok.

— **Interpelláció a kiegyezés ügyében.** Budapestről táviratozzák, hogy a függetlenségi párt megállapodása szerint *Kossuth* Ferenc január 9-én a képviselőház legközelebbi ülésén napi-rend előtt interpellációt fog benyújtani *Széll* Kálmán miniszterelnökhöz a kiegyezés ügyében.

— **Mikor lesz a püspök-választás?** Az aradi román püspöki szék betöltése a „*Tribuna Poporului*“ kombinációi szerint másfél hónapon belül fog megtörténni. Az aradi román zsinat előbb teljes ülést fog tartani, amelyen bemutatják *Metianu* János szebeni metropolita átiratát, tudomásul veszik abból az első püspök-választás megsemmisítését, s az érsek azon fölhívását, hogy az új választás határnapját állapítsák meg. Ugyanugy fog eljárni a nagyváradi konzisztórium is, s miután mindkét zsinat megállapodott a választás napjára nézve, ezt közlik a metropolitával. Ha az érsek hozzájárul, úgy az aradi konzisztórium elnöke a zsinodusi követeket a választásra összehívja. Ha *Metianu* érsek a meghatározott napra — amint ez az első választáson is történt — nem jöhetne el a választásra, úgy a két konzisztórium újabb terminusban állapodik meg. A választást vagy a szemináriumban, vagy a templomban tartják meg.

— **A zsámbokrédi mandátum.** A *Major* Ferenc elhunytával megüresedett zsámbokrédi mandátumra, mint Budapestről táviratozzák, a kerület néppárti választói *Kaas* Ivor bárót fogják jelölni, a ki legutóbb az illavai választáson maradt kisebbségben.

— **Katonai tanácskozás Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy ott ma délelött katonai tanácskozás folyt a király elnöklete alatt. A tanácskozáson részt vettek *Ferencz Ferdinánd* főherceg, *Beck* báró tábornagy, *Pitreich* hadügyminiszter és *Neigl* vezérőrnagy. A tanácskozás másfél óráig tartott.

— **Ingyen kenyér.** Az ingyen kenyér-alapra *Glück* Károly gyűj divén adakoztak: *Issekutz* László dr. 10 koronát, *Ring* Géza 10 kor., *Jovanovits* Antal 4 kor., özv. *Dogariu* Illésné 4 kor. *Vass* Sándor dr. 4 kor. A gyulai kenyérsütő-gyár, *Reisner* Zsiga ur által 18 drb. kenyéret adott az ingyen kenyéres boltok.

— **Uj közlő Aradmegyében.** Legutóbbi szá-munkban közöltük, hogy az aradi iparfelügye-lőség Aradmegyében megakarja honosítani a féldrágakő csiszolást, mely iparág kereseti for-rásul szolgálna sok szegény embernek. Ezen

hírünk kiegészítésekép arról értesülünk, hogy a kidolgozás alá kerülő fémek nem Menyháza vidékén, hanem Hunyadmegyében, nevezetesen Porkurán, Brádon, Bojczán és Kisalmáson található. Csupán a csiszolást végeznék Menyházán és pedig részint azért, mert Menyháza fürdője miatt állandó piacává válnék ezeknek az apró emléktárgyaknak, másrészt pedig, mert a kezdeményező iparfelügyelőség foglalkozáshoz akarja juttatni volt a Wenckheim-féle vasgyár megszűnése folytán foglalkozás nélkül maradt 40—50 munkáscsaládot. Az esetben, ha a szükséges segédgépeket a kormány rendelkezésre bocsátja, a szép terv megvalósításának mi sem áll útjában és akkor nekünk is lesznek aradi emléktárgyaink.

— **Elhunytt főrend.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Báró Vécsey Miklós főrendiházi tag Sárközön meghalt.

— **Apponyi Albert gróf itthon.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, aki három napig Fiumében és Abbáziában időzött nejevel, ma reggel érkezett vissza Budapestre és már délelőtti 10 órakor megjelent a képviselőházban, a hol a folyó ügyeken kívül intézkedett a Degen Gusztáv és Major Ferenc képviselők elhalálása következtében megüresedett kerületek új képviselőválasztása iránt. — Itt említjük meg, hogy Major Ferenc családjának Apponyi részvételelet irt, Csávossy Béla udv. tanácsos, háznagy pedig személyesen kondoleált a családnak.

— **Összeférhetlenség a közigazgatási-bizottságban.** Aradváros közigazgatási bizottságának mai ülésén Varjassy Árpád tanfelügyelő és Barabás Béla bizottsági tagok „részleges” összeférhetlenséget fedeztek föl az iskolaszék és a közigazgatási bizottság közös tagjai között. Létezik ugyanis egy miniszteri rendelet, amely kimondja, hogy a közigazgatási bizottságnak azok a tagjai, akik egyúttal az iskolaszékben is helyet foglalnak, nem vehetnek részt olyan közigazgatási ügy tárgyalásában, amelyet elsőfokúlag az iskolaszék intézett el. Itt Aradon jelenleg az a furcsa helyzet van, hogy a közigazgatási bizottság választott tagjai — egynek kivételével — valamennyien az iskolaszéknek is tagjai s ha valami iskolaszéki ügy kerül tárgyalásra, ilyenformán ebben épen a választott tagok nem vehetnek részt. A mai ülésen, erre való tekintettel, Barabás Béla indítványára kimondta a bizottság, hogy Aradnak e miniszteri rendelet alól leendő kivétele érdekében feliratot küld a miniszterhez.

— **Uj ellenzék.** A fővárosban, amint lapunknak telegrafálják, új ellenzéki kör alakult, amely tegnap dr. Tause Jakab elnöklésével tartotta első értekezletét. Az értekezleten az új kör feladatául megállapították, a legszélesebb körű ellenzéki akciót az önálló, független Magyarország, az önálló hadsereg, az önálló vámterület és a magyar nemzeti állam kiépítése érdekében.

— **Udvari bál Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy ott ma este fényes bált adott az udvar. A bálon a király hosszasan beszélgetett a két miniszterelnökkel, majd Széchenyi Gyula gróffal és Goluchowskival. Széll Kálmán este tíz órakor visszatért Budapestre. Evvel kapcsolatosan az a hír volt elterjedve, hogy a királyt szélütés érté. Ez a híresztelés azonban csak börszemanövernek bizonyult be.

— **Major Ferenc temetése.** Fővárosi tudósítónk írja: Major Ferenc halála iránt szinte általános a részvét politikai pártkülönbség nélkül. Ritka érdekes tünete ez az érzelmek változásának. Major ugyanis sokáig nem bírta a Ház rokonszenvét, sőt inkább ellenszenvet keltett rendkívüli bőbeszédősége miatt. Csak

az utóbbi évben derült ki, hogy Majort fére-ismerték. Bámulatos szorgalma és komoly tanulmányai, valamint a néppártiak részéről ritkán tapasztalt elfogulatlansága bizonyos országos ügyekben, a melyekben többi elvtársa miúdig reakcionárius szellemet árult el, megnyerték a kedélyeket iránta. Az utóbbi évben már ritkábban szólalt fel és csak akkor, ha valóban szükségét érezte. Fiatalon, élte delén és férfierőben érte utóla halál. Szülővárosa Székesfejérvár maga kívánta eltemettetni, de Major családja mostanig vonakodott a kívánságnak megfelelni. A ma délelőtt megérkezett székesfejérvári küldöttség azonban annyira meghatotta a családot, hogy beleegyezett a székesfejérvári temetésbe. Ma délután 3 órakor a beszentelés után vitték el a holttestet Székesfejérvárra, a hol holnap délután lesz a temetés. A képviselőház is képviseltette magát a temetésen, a melyen jelen lesznek az összes néppárti képviselők Molnár János apát kivételével, a ki értesülésünk szerint súlyos beteg, de betegségét titkolják.

— **A bur akció vége.** Nap-nap után újabb esemény illeszkedik a bur köztársaságok szomorú története epilógusához. Brüsszélből táviratozzák, hogy Leyds dr. feloszlatta a brüsszeli transzváli ügyvivőség irodáját, és a mint ismerőseivel tudatta, végkép Utrechtbe költözik. Ezzel az európai bur akció teljesen megszűnik.

— **Kitüntetett őrmesterek.** A király, a mint a hivatalos lap tegnapi száma írja, Ebner Ferencz, Schneil Tamás, Juhász Imre és Csepregi András, a mezőhegyesi m. kir. állami ménes katonai osztályának őrmesterrel részére a koronás ezüs érdemkeresztet adományozta.

— **Lukács György államtitkársága.** Szegedi lapok nyomán mi is megirtuk, hogy a földmívelési minisztériumban új államtitkári állást szerveznek, a melyre Lukács György dr. békési főispánt nevezik ki. A félhivatalos Magyar Nemzet erre vonatkozólag a következő cáfolatot közli:

Több lap azt írja, hogy a földmívelésügyi minisztériumban új államtitkári állást szerveznek, sőt némelyik már az új államtitkár személyét is tudja. Illetékes helyről szerzett értesüléseink alapján jelenthetjük, hogy e híresztelés teljesen ataptalan.

— **Degen Gusztáv temetése.** Degen Gusztáv országgyűlési képviselőt, a mint lapunknak táviratozzák, ma délután, nagy részvét megnyilatkozása mellett temették el, a temetésen a kabinet tagjai közül megjelentek: Fejérváry Géza báró, Wlassics Gyula és Darányi Ignác miniszterek. Ott voltak továbbá: Wekerle Sándor és Erdély Sándor volt miniszterek és végül számos előke őség.

— **A villamosság és a városok.** Érdekes felolvasást tartott a Magyar Mérnök és Építész Egyletben dr. Hoór Mór műegyetemi tanár, az aradi származású jeles szakíró, „Az elektromos központi telepek közgazdasági szerepéről, különös tekintettel városaink házbartására.” Gyakorlati tapasztalatok és statisztikai adatok alapján kimutatta, hogy az újabb időben létesített átviteli és világítási célokat szolgáló elektromos telepek, kellő műszaki szolgálatot és kereskedelmi ügyességet feltételezve, okvetlenül jövedelmező vállalatok. E tényből, valamint az elektromos munkaátvitel hatalmas iparfejlesztő behatásából az következik, hogy az ilyen központi telepeket a városoknak saját szemléjükre kell megépíteniök és nem szabad ilyen megbízható jövedelmi forrást kezükől kienegedniök. Számos példa bizonyítja, mily döntő befolyása van városainkban a kis- és közép-ipar fejlesztésére az olcsó motoros erőnek és hogy a városi telepek az ipar jogos igényei-

nek könnyen meg tudnak felelni. Az előadás után a nagy számmal egybegyűlt szakértőiak megéljenezték a tudós tanárt.

— **Az ujaradi gyermekzenekar Transválba.** Merész vállalkozásba fog Steiner Lambert, az ujaradi gyermekzenekar dirigense. Hat óra Transválba megy egész zenekarával, a mely ez idő szerint negyvennégy muzsikust fiut egyesít magában. Ugy látszik, a függetlenségükért szomorkodó burok szívébe akar egy kis jókedvet csalni muzsikájával. A gyermekzenekar vállalkozása Ujaradon nagy lelkesedést keltett, s az ujaradi római katolikus templomban tegnap Kristofcsák Gyula apátplébános megható beszédet intézet a bucsuzó fiukhoz. A beszédben kiemelte, hogy a karmestert az Isten felelőssé teszi a gyerekek erkölcsi jóvoltáért; a gyerekek előtt ismeretlen világ, új élet tárul föl, s legyen gondja a karmesternek arra, hogy a gyermekek ugyanoly ártatlanul és becsületesen kerüljenek haza a burok földjéről, a hogy a szülők az ő gondjaira bízzák.

— **Időjárás januárra.** A szegedi Meteor írja: Az általalam fölemlített napfolt tényleg megjelent a napon, ami kétségtelenné teszi, hogy azon kitörések fordultak elő. Ezeket még eddig biztosan nem lehetett kiszámítani s így az általuk okozott zavar az időjárásban előre nem jelezhető, mert ha a kitörések következtében jó melegvezető gázok lövellének ki, a mi légkörünk is fölmelegszik, rossz melegvezetőknél azonban nem. Jelenleg az előbbi eset állott be, így az alapjában véve hideg jellegű csomópontok nem érvényesülhettek, mindössze erős esőzést hoztak. A napfolt 2—3 nap múlva átfordul; úgy lehet, hogy a jobb vezető gázokat is magával viszi és a 10 iki csomópont hatása alatt az eltolt hideg idő már beáll. Hogy e hónapban még téli hideg időnk lesz, az az ideai időszakos hideg időjárás jellegéből önként következik.

— **Arviz a felvidéken.** A tavaszi jellegű időjárás folytán beállott olvadástartól, a mint táviratok jelentik, a felsőmagyarországi hegyekből jövő patakok megduzzadtak és árvizzel jártak. A Labore, a mely Imre községnél ömlik a Bodrogóól, medréből kiáradt és több falut elöntött.

— **Letartóztatott kivándorlási ügynök.** Veszedelmes kivándorlási ügynököt csípett meg, a magyar hatóságok megkeresésére, a ratibori rendőrség. Letartóztatta Albers kivándorlási ügynököt, a ki évek óta Felsőmagyarországból csábította az embereket Amerikába. Albersnek az ügynökség révén harmincezer forint jövedelme volt.

— **Betörések egy templomba.** Nagyhalmágyi levelezőnk írja: Január 5-én reggel, Csermmura községben 4 helyen, Juonesd községben pedig egy helyen, az éléskamrákba betörtök és különféle élelmiszereket elvittek. A tettesek ismeretlenek. A vidéken különben veszedelmesen elharapódtak a betörések. Néhány héten belül, a juonesdi román templomba két ízben betörtök s a perselyek tartalmát magukkal vitték. A tetteseket egy alkalommal se derítették ki s az ügyesség rendelőre, a további eljárást be is szüntették. Az utóbbi esetekben a csendőrség még nyomoz.

— **Miniszteri elismerés.** Plösz Sándor igazságügyminiszter Radó Károly dr. aradi ügyéségi megbízottnak tisztességében tanúsított buzgalma és szakértelme elismerésül 200 korona jutalmat utalványozott.

— **Kártérítési pör az állam ellen.** Annak idején nagy port vert fel amehalai községi pénztárnál felfedezett sikkasztás esete, melybe néhai Mezei Gyulát, a község volt jegyzőjét is belekeverték. Mezeit le is tartóztatták, később ismét szabadlábra helyezték, állásától azonban továbbra is felfüggesztve maradt. A midőn aztán ártatlansága kiderült teljesen rehabilitáltatott és visszahelyeztetett ismét állásába. Ez az eset a szerencsétlen embert azonban annyira tönkre-

tette, hogy az elmebetegség tünetei mutatkoztak rajta és rokonsága kénytelen volt őt egy budapesti gyógyintézetben elhelyezni, hol néhány hét előtt meghalt. Özvegye most kártérítési pert indított az állam ellen, melyben bizonyítani igyekszik, hogy férjét, a ki mindig egészséges volt, csakis a vizsgálati fogság és egyáltalán a hosszú vizsgálat döntötte sirba. Az államtól 18.000 korona kártérítést kér.

— **Jegyző választás.** Csanádpalotán a napokban töltötték be a jegyzői állást. Legtöbb szavazatot nyert *Nikolics Aurél* tótbánhegyesi jegyző, akire 25 képviselő adta szavazatát, azután *Lapu Imre* kövegyi jegyző nyert 21 szavazatot, *Nagy Zoltán* csanádpalotai adónyilvántartó pedig egyet, így általános többséggel *Nikolics Aurél* választatott meg csanádpalotai jegyzővé.

— **Humánus földbirtokos.** Dicséretes példája a humánus gazdának *Ráth János* kunágotai földbirtokos. Újév alkalmából cselédjeinek és kerészeinek gyermekeit, mintegy kétszázat, saját költségén felruházta, tisztviselőit megjutalmazta s ezenfelül három községnek, a melynek határában gazdasága volt, humánus célokra 100—100 koronát adott.

— **Büntetés a pofonért.** A katonai büntető törvénykönyv revíziója a sötét homályban bujkál ugyan, mégis mintha előszele csapna meg bennünket abból az ítéletből, amit a napokban hozott a *szegedi honvéd hadbírószék*. Az 5. gyalogezred egyik főhadnagyáról, *R.*-ről van szó, írja a *Sz. N.* Az volt a vétsége, hogy arcú ütött haragjában egy közlegényt s ez több napig beteg lett a hatalmas pofon következtében. Megesik ugyan más alkalommal és más körülmények között is ez a katonai gyöngédség; szerepel a nyaklevesen kívül a puskatus, meg lábbal való rugás is, de kevés azoknak a száma, akik panaszkodni mernek miatta. Mert ha panaszkodik a katoná, föltétlenül megindítják bántalmazója ellen az eljárást. Mint ahogyan megindították *R.* főhadnagy ellen is, akit a *szegedi hadbírószék* ezért *egyhavi elzárásra* ítelt. Az ítéletet, minthogy tisztól van szó, azonnal meghozatala után, december 24-én fölterjesztették a főparancsnoksághoz, ahol *jóváhagyták*. Ez a büntetés rem jár rangvesztéssel, az elítelt is — habár a kerületi fogdában van — olyasféle szobában tölti ki, mint amilyenek az államfogházban vannak.

— **Bucus a téltől.** Szinte befejezettek tekinthetjük már a téli időszakot. Hirtelen erővel sujtott ránk az idén, s azt hittük, hogy haragja soká fog tartani. Csálódunk. Elmúlt. Langyos márciusi szellő enyeleg az utcán és ki-ki siet tavaszi toalettjét rendbe hozatni. A barátságos napsugárral új kiadások jelentkeznek: a *tavaszi kiadások*. S hogy most a toalett-kérdés újból foglalkoztatja az embereket, sietnek az elegáns cipők és egyéb cikkeik közismert beszerzési forrásához. *Porter Vilmos* Nagy Áruházába a *Szabadság tér*en. A tavaszi cipők már mind megérkeztek, s így a közönség *legfrissebb* árut kap. De azért persze a tánc szezonra is bőségesen gondolt a cég. Gyönyörű sikkos dolgok kaphatók ugy tánccipőkben, mint legyezőkben, harisnyákban, keztükben stb. A nagy forgalommal arányban állunk a *kiválóan* jutányos árak.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (*Szabadság tér 20. szám. Telefon 265. sz.*) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A kuria választási tanácsa.** A kuriai bíraskodásról szóló törvény értelmében a választási ügyekben ítélkező bírának fele minden évben kilép s ezekre nézve új választásnak van helye. A kuriának legutóbb tartott összes ülésében újították meg a választási bírák felét. Kisorsolták a következőket: *Nagy Sándor, Kelen Mór, Asztalos Aba, Losonczy Odón, Adám András* rendes és *Beck Hugó, Bene Kálmán* pótagokat. A választás, amely titkos szavazással történt, azzal végződött, hogy a kisorsoltakat újból megválasztották; azonkívül a nyugalomba

vonult *Tergovcsics István* helyett *Istvánffy Józsefet* választották pótbírónak.

§ **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Sztripszky László* borosjenői kir. járásbírószéki telekkönyvi átalakító díjnokot a nagybereznai kir. járásbírószékhez irnokká nevezte ki.

A vádlottak padjától az oltárig.

(**Sonnenberg Paula esküvője.**)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 7.

Budapesten a dohány utcai izraelita templomban érdekes multu mátkapárt áldott meg hétfőn *Kohn* főrabbi. A vőlegény *Ziegler József* volt, a menyasszony *Sonnenberg Paula*. Nevük és sorsuk egy izgalmas esküdtzéki tárgyalás alkalmából lett ösmertté. A mindössze kétesztendő esküdtzéki intézmény keretében ez volt a legviharosabb, a legszenzációsabb tárgyalások egyike.

Az ügyesség *Ziegler József* szigorú orvost gyilkossággal. *Sonnenberg Paulát* gyermeköléssel s anyját gyilkosságban való segédkezéssel vádolta. *Ziegler* és *Sonnenbergné* a bírótól, hol vizsgálati fogságot szenvedtek, léptek a bírói sorompók elé. Napokig tartott a tárgyalás, mely mind a három vádlott fölmentésével végződött. A felmentő ítéletet a közönség viharosan megtapsolta. A tárgyalás során ugyanis az orvosszakértők nyilatkozata után komoly kétségek merültek fel az irán', hogy forog-e fenn egyáltalában büntény? Semmi pozitív adat nem cáfolta meg azt a kétséget, hogy az újszülött gyermek nem pusztult el véletlenül. Pedig a bűnügy sorsa tisztán e körül forgott. Mikor most két éve a késő éji órában a felmentő ítéletet kihirdették, s a közönség távozott a tárgyaló teremből, *Geguss Gusztáv* főügyész helyettes, ki a vádat képviselte, ünnepies hangon így szólt *Ziegler*hez:

— A vád és következményei alól felmentették, most önön a sor, hogy hibáját is jóvá tegye. Remélem, feleségül veszi *Sonnenberg Paulát*?

— Igen, mondotta *Ziegler*.

Azóta két év telt el, de *Ziegler* viszontagságainak szomorú aktái még nem záródtak le. Egy évre rá ugyanis az egyetemi tanács kirekesztette az egyetem kötelékéből. Eszigorú intézkedés kissé homályosan tartott megokolásából azt kellett sejteni, hogy az egyetemi tanács a szigorú orvosnak a leány elcsábítását és cserbenhagyását rója fel olyan hibának, mely az erős megtorlást szükségessé teszi. Ismét egy év telt el, s *Ziegler*, ki nevét *Zalára* magyarosította, hétfő délután oltárhoz vezette *Sonnenberg Paulát*, ki azóta szintén a magyar *Siklós* nevet vette fel.

Zala József és *Siklós Paula* esketését óriási ezrekre menő közönség nézte végig. Az érdeklődők sorában a bírói kar több előkelő tagja is volt. A polgári kötés délelőtt Ujpesten történt, s *Baksay* Sámuel anyakönyvvezető végzte. A menyasszony tanuja dr. *Káldor Gyula* egykori védőügyvédje volt, a vőlegényé dr. *Venezianer* újpesti főrabbi.

A szép s.öke leány sugárzó mosolylyal lépett az oltár elé divatos s gazdag csipkedes fehér atlaszruhában. A szertartás alatt kedves elfogulatlansággal tekintett körül. Mellette állott anyja, ki könyes szemekkel nézte az ifju mátkapárt, mely oly kegyetlen hullámverésen át, egy kriminális dráma izgalmain keresztül evezett a házasság révébe. De erre mi sem emlékeztetett. *Kohn* főrabbi szép magyar szónoklatában is óvatosan került minden célzást a multra. Kívánatos is, hogy az, tudniillik a mult, semmiféle alakban ne kísértsen többé. Legyen expiálva minden a frigygyel...

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 7.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, a vételkezdő korlátozott. Szilárd iránzat mellett 14.000 métermátra került forgalomba, 2½—5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanevek közül rozs 2½ fillérről drágább. Időjárás ködös.

Éstőtőzsde. Berlin ¼ magasabb, páris változatlan.

Zárulat 12 órakor:

Buza 1903. áprilsra	7.87— 7.88
Roza 1903. áprilsra	8.66— 8.68
Zab 1903. áprilsra	6.08— 6.07
Tengeri 1903. májusra	5.85— 5.87
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárulat 5 órakor:

Buza 1903. áprilsra	7.89— 7.70
Roza 1903. áprilsra	8.66— 8.67
Zab 1903. áprilsra	6.08— 6.08
Tengeri 1903. májusra	5.86— 5.87
Repce augusztusra	

Zárulat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	690 75
Magyar hitelrészvény	732 50
Lezámitolóbank részvény	453 —
Rima-Murányi vasmű részvény	486 —
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	893 50
Közuti vasut	626 —
Városi villamos vasut részvény	321 50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. M. B. A leveléből magát a tón:t közöltük; ha nyilvános köszönetet óhajtának közzétenni, annak a nyilttérben van helye, s ez iránt sziveskedjék kiadóhivatalunkhoz fordulni. Arra, hogy az ügynek más lapokban való közlését kieszközöljük, nem vállalkozhatunk.

NAPIREND.

Január 8. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szeverin. — Protestáns naptár: Szeverin. — Görög-keleti naptár (december 26.): István, Mária. — A nap két 7 óra 33 percor, nyugszik 4 óra 9 percor.

Költöszék-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¼—12¼ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¼—2¼ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változóköny, enyhé, semmi, vagy kevés csapadék.

Nemzeti színház.

Bérlet 99. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1903. évi január hó 8 án:

UJHÁZI EDE mint vendég:

A zalameai bíró.

Színhű 3 felvonásban. Irtá: Don Pedro Calderon de la Barca. Spanyol eredetiből fordította: Győri Vilmos.

SZEMÉLYEK:

II. Fülöp	Csiky László.	Juan, fia	Gózon Béla.
Don Lope	Németh J.	Izabela, leánya	Gazdi A.
Don Alvaro	Ternyei L.	Inéz	Gőz Aranka.
Egy őrmester	Juhász S.	Don Mendo	Mariházi M.
Chispa	Szabó Irma.	Nunno	Sarkadi A.
Retolledo	Győre Alajos.	Irnok	Tukorai L.
Pedro Crespo	Ujházi Ede	Dobos	Ungvári V.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvényeinek

13-ik számú szelvényei

1903. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón } a társulat fiókintézeténél.
Pécskán }

Asszonyok és leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, göresök, fejfájás, rosszullet stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan értelmeltlenül ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban), Orvosilag melegen ajánlva. **Dr. med. M. Stuttgartban** írja a többiek közt: „A bősöleg ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyületnek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmúl. stb. — **Dr. med. G. Berlinben** jelentést tesz eredményeiről és a többiek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonnál: A gyenge alkotású, kissé halavány páciens rosszullettről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik eszébe téván elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án frissebbnek látszott, mint azelőtt. Életunsága elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátomnak ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fenti, valamint minden elismerő irat eredeti példányai a gyárossal betekintésül le vannak téve. — **Amasira ára dobozonként K. 3.— (3-4 hónapig eltart!)** Csupán A. Locher névalírásával való! Egyedüli gyáros: **Andr. Locher**. Pharmac. Laboratorium. Stuttgart. 2192

Raktarak: **Aradon:** G. Földes Kelemen gyógyszerárán. **Budapestben:** Török J., Király-utca 12. sz. **Pozsonyban:** Dr. Adler Salvator-gyógytárán, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógytárán.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától

2853-1902 kp. szám

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Aradon elfogott 2 drb. ló, mint gazdátlan jószág, folyó évi jan. ár hó 9-én d. e. 8 órakor az ovár tér. vásártéren tartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek készpénzért eladni fog.

Arad, 1903 január hó 5 napján.

Rendőr kapitányság.

Felülmul minden eddig létezőt a

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ara 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ara: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő hatásu szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a

szagtalan, kellemes izű, friss

Csukamájolaj.

Ara egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

Papirkereskedés

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészi kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Képes művészlapok és levelező lapok legnagyobb választéka.

Az üzlet egész nap nyitva van.

Könyvnyomda

Charta Aradiessis most a legújabb meritett levél-papir.

A legegészségesebb névjegyek nálam készülnének.

Fényképészeti cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrrakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítménynek valódiak, a melyek az ismeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenek óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és droguerében.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csémón: Berkes Armin, Elekén: Iq. Pekker István, Földesán: Boros Károly, Glogovácán: T. Zombory János, Gurahonczán: Molnár István, Győrökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Környemen: Schlogl Pál, Kunágotán: Fejér Lajos, Kurlicson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Ádám, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Promm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsánban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Taucson: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszeráránban.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Égészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegytörvény védelme alatt áll.

Ez a balsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségében, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elhárítja a fájdalmas köhögést a meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitünően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségében stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepi gyorsasággal meggyógyítja a gyomorgörsöt, kölikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székélest okoz és tisztítja a vert meg a veséket, megszünteti a lépkört és a méhblüt és megerősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kitünően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájszájgyulladásnál és minden fog- és szájbetegségnél megszünteti a felbőgést és a száj meggyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógszer képez minden sebre, lázas kiütésekre, sípoló szemölcsökre, égett sebekre, fagyott tagokra, rüh, kősz és bőrkütsékek ellen, megszünteti a fejfájást, zugást, szagát, köszvényt, fülfájást stb. **Vigyázzon kell mindig a zöld apácza-védjegyre, mely fent látható!** Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzadják a gyárból, eredeti karton-dobozokban: bérmentve bármely postátlomásra Ausztria-Magyarországon 12 kis, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Herzegovinában 4 korona 60 fillér. Kéresebb nem küldetik. **Küldés csakis az összeg előre való utalványozása mellett.**

Thierry A. gyógyszerész Balsama és Centifolia-kenőcs.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer sohasem romlik meg, hanem ellenkezőleg, mentől óregyebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbá válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig mehozzák a segítyt és sikert, legalább az orvos megerkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett potszerekhez nyulni, amelyekért csak hiába dobjunk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két reg kipróbált, kitünő, oleső, megbízható, a mellett teljesen ártalmatlan, világbíró szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készleiben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:

An Apotheker A. Thierry limited Schutzensel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapest Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 9712-11.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkoznunk.

Am apró hirdetések előre fizetésűek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Nándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kubina Béláné

papírkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papírkereskedésében, Andrásy-tér.

Özv. Hammerschlag L.-né

dohánytőzsdejében, Andrásy-tér.

Lészay Sándor

dohánytőzsdejében, Andrásy-tér.

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Wagongyarban.

Hoffmann József

füszerkereskedésében, Forray-utca.

Bauer Gyula

dohánytőzsdejében, Andrásy-tér.

Könyvelő

állást keres. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába kéretnek. „Szorgalmas” jelige alatt. 68

Erdélyi kormos alma

1 kilogramm 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 2238

Jutányos áron

adok zongoraórákat kitűnő módszer szerint. Konschitzky Józsefné, Varjassy József-utca 14. sz.

2 lakás május hó 1-étől kiadó.

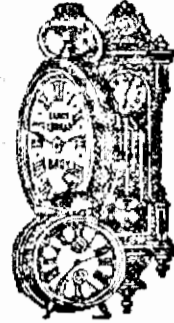
Minden lakás 2 utcái, 1 udvari szobából és hozzátartozó mellékhelyiségekből áll. Bővebbet Flórián-utca 6/c. 69

Tisztességes fiatal nő

gazdasszonyok ajánkozik magános urhoz vagy papl házhoz, esetleg vidékre is. Ajánlatok J. 24. jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek.

Szállító

versenyképes, ki waggonokban eleven szárnyasokat szállít, készpénz vevő által kerestetik. Ajánlatokat B. D. 7407. jelíggel G. L. Daube & Co. Berlin W. 8. hirdetési irodája közvetít. 2701

Jó órákat olcsón

külö 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrad János

óragyára,

aranyárak kiviteli háza

BRUX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra . 5.80.
Valódi ezüst lánccal . frt 1.20.
Nickel ébresztő óra . 1.95.

Cégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1903

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jemm E.

rég elismert

Mell-Czukorkák

szer
köhögés és
rekedtség
ellen.

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás urak gyógyszerárában. 2119

NÉVJEGYEIT

rendelje meg az Aradi Nyomda Reszvénytársaság könyvnyomdájában.

3 nap alatt meggyógyul

a hughesfolyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérhajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli agámás meggyógyítására is feltétlenül szolgál trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utasítást vagy az összeg el. küldése mellett.

Dr. Totli Ödön 1653

Budapest, VII. József-körút 53.

Villanyos házi csengő
bevezetést,

Villanyos házi csengő
javítást,

Villanyos csengő
évi jókarban tartást,

Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1758

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogeraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok mezőgazdasági répaszeszgyáraiban előállított szeszből 1000 hectoliter % contingens finomított szesz kerül eladásra.

Felhivatnak tehát a venni szándékozók, hogy egy (1) koronás bélyeggel és az ajánlott szesz árának 10%-át tevő hátnpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságához 1903. évi január hó 16-án délelőtt 10 óráig nyujsák be.

Az eladásra és átvételre vonatkozó közelebbi feltételek a gazdasági főigazgatónál (földművelésügyi ministerium II. em. 80. sz. ajtó) és a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságánál megtudhatók és kívánatra megküldetnek.

Kelt Budapesten, 1902. évi december hó 18-án.

M. kir. földművelésügyi minister.

GLOBIN a legjobb bőrtisztító szer

finomabb czipőkhöz.

Globin a bőrt simulékonyvá és tartossá teszi, és rövid idő alatt a legszebb fényt adja.

Raktáron van fekete és színesben:

Aradi és vidéke iparosok bőripari raktárszövetkezete. Kuttin Gyula czipőkereskedés. Leichter Lipót bőrkész. Wolf János czipész. Kutányi J. czipőkereskedés. Weinberger János czipőkereskedés. Spitzer Jakab bőrkész. Weisz és Rosenberg bőrkész. Marek Samu és fia bőrkész. 2320

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csusz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon házi kúrát a postyéní szappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszert felülmúl. 5—10 kg. iszap, 10—20 üveg hév-
vízzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság. 2250.

Zálogzéduliakat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA.

Mínorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

395—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak rendelkezésére képest közhírre tesszük, hogy törvényhatósági bizottságunknak azon 26702—618. és 29530/660—1902. számú határozatait, a melyekkel a kiszombor—aradi és debreczen—fehértemplomi állami közutak Arad sz. kir. város területén átvonuló szakaszának szilárd anyaggal való burkolása czéljából a közuti alap terhére a magyar jelzálog hitelbanktól 200000 korona kölcsönnek felvétele elhatározott, folyó évi január hó 7 től kezdődőleg 8 napon át a városház kapujára közszemlére kifüggesztetik s hogy ezen határozatok ellen, ezen határidőn belül, a község kötelekébe tartozó bármely polgár felbevezéssel élhet.

Arad, 1903. évi január hó 3.

A városi tanács.

29831—1902.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi ministerium 95893—1902. szám alatt kelt intézkedéssel értesít, hogy a szóltó oltványok elárúsításával foglalkozó egyes egyének szóltóoltványokat akként és azzal az ajánlattal hirdetnek eladásra és hoznak forgalomba, hogy azok a beoltás után azonnal vagy esetleg mohában történt elhajtás után, de iskolás neikül állandó helyre ültetik.

Mínt hogy az ily oltványokkal történt betelepítés a legkedvezőlenebb eredményeket tüntette fel, figyelmeztetjük a szóltóoltványosokat, hogy ily oltványokkal való betelepítésről tartózkodjanak.

Arad sz. kir. város tanácsának 1902. évi december hó 31-én tartott üléséből.

A városi tanács.